

Möjligheternas Norden

Nära dig

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Möjligheternas Norden – Nära dig

Finlands ordförandeskapsprogram för
Nordiska ministerrådet 2007

ANP 2006:763

© Nordiska ministerrådet,
Köpenhamn 2006

ISBN 92-893-1394-3

Tryck: Clausen Offset, Odense 2006

Design: Kjell Olsson

Upplaga: 2 000

Tryckt på miljövänligt papper som
uppfyller kraven i den nordiska
miljömärkningen.

Publikationen kan beställas på
www.norden.org/order
Fler publikationer på
www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0200
Fax (+45) 3396 0202

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0400
Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Bildförteckning. Bilderna redovisas efter sida, uppiifrån och ned från vänster till höger. Omslag: Matti Tirri (MT), Smile Audiovisual OY, Comma Image (CI), Harri Hietala; s. 4 Hannu Vallas; s. 6 MT; s. 8 CI, Satu Haavisto (SH), Rebekka Mustonen, © Thierry Lauzun/Iconotec.com (TL); s. 10 Johannes Jansson (JJ), EU:s bildbank; s. 12 UM/Utrikesministeriet, Polisen; s. 13 EU:s bildbank (EUB); s. 14 Kari Palsila, MT; s. 15 Lennart Perlenhem; s. 16 MT; s. 18 CI, SH, SH; s. 20 JJ; s. 23 TL; s. 24 EUB; s. 25 Antero Aaltonen (AA); s. 26 Motiva Oy; s. 28 ECB; s. 29 MT; s. 30 Nordregio; s. 32 TL; s. 33 Pekka Väisänen (PV); s. 34 PV; s. 35 PV; s. 36 CI; s. 37 Tero Pajukallio; s. 38 Roy Huldén; s. 39 TL; s. 40 JM/informationsenheten; s. 41 Kari Elitalo/Potkastudios (KE); s. 42 JJ, Aker Yards; s. 43 AA; s. 45 AA; s. 46 AA; Paul Williams; s. 47 Nina Dahl; s. 48 Sami Hätönen; s. 50 KE; s. 51 AA; s. 52 AA; s. 54 Matti Hurme; s. 55 Försvarsmakten.

Innehåll

Förord 5

I Utgångspunkter och mål under Finlands ordförandeskap år 2007 7

Integration och mångfald i Norden 9 Medborgarinflytande 10 Om Finlands mål under ordförandeskapet 10 Forskning, innovation och välfärd 11 EU och den nordliga dimensionen 12 Närhet och rörlighet 13 Branding och effektivisering av det nordiska samarbetet 14

II Mål och program per sektor 17

1 Kultur-, ungdoms- och idrottssamarbete 18

2 Utbildnings- och forskningssamarbete 20

3 Miljösamarbete 22

4 Närings- och energipolitik 25

Reform av affärsmodeller och kontroll över affärsprocesser 25 Effektiva marknader och innovation 26 Energi 26

5 Ekonomi- och finanspolitik 28

6 Regionalpolitik 29

Närmare samarbete med de baltiska staterna 29 Genomförande och precisering av strategin för gränsregionalt samarbete 30 Informationsproduktion och erfarenhetsutbyte 30

7 Jord- och skogsbruk, fiskeri och livsmedel 32

Landsbygdspolitik 32 Jordbruksforskning 32 Skogsbruk 33 Fiskeri 33 Livsmedelsbranschen 34 Beredskapssamarbete kring smittsamma djursjukdomar 35

8 Konsumentpolitik 36

9 Social- och hälsopolitik 37

Samarbete inom social- och hälsovårdsområdet 37

10 Jämställdhetspolitik 40

11 Arbetsmarknad och arbetsmiljö 41

Effekter av EU:s utvidgning, arbetskraftens och arbetsplatsernas rörlighet samt utveckling av arbetsförmedling 42 Främjande av välbefinnande och ork i arbetet 42 Arbetsmiljö-samarbete 43 Effektivisering av verksamheten av tjänstemannakommittén och dess utskott 43

12 Rättsligt samarbete 44

Europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning 44 Nordisk kriminalpolitik – ideal och verklighet 44 Nordiskt projekt mot våld 45 Effektivare verkställighet av domar – elektronisk indrivning 45

13 Inofficiellt och övrigt nordiskt samarbete 46

Transport 46 Bygg- och bostadspolitik 46 Räddningssamarbete 47 Nordiskt polissamarbete 47 Inofficiellt narkotika-politiskt samarbete 49 Nordiskt hälsoberedskaps-samarbete 49 Invandrar- och medborgarskapsfrågor 49 Nordiskt biståndspolitiskt samarbete 52 Utrikeshandelsministrarnas nordiska samarbete 53 Samarbete och samråd i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor 54 Nordiskt samarbete i samefrågor 55 Försvars-samarbete 55

Förord

Under Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2007 förstärks Nordens möjligheter att svara på de globala utmaningarna och samtidigt öka förtroendet för medborgarsamhällets förmåga att fungera väl och för den nordiska modellen.

Under år 2007 förstärker Nordiska ministerrådet Nordens konkurrenskraft och betonar att det är viktigt att välfärden utvecklas vidare. Uppmärksamhet kommer särskilt att riktas mot både forskningssamarbete och innovationer som förbättrar förutsättningarna för näringslivet i Norden.

Finland kommer att lyfta fram centrala välfärdsfaktorer såsom utbildning, kultur samt social- och hälsovårdstjänster. Inom ramen för Nordiska ministerrådet kommer man att understöda och utveckla dem vidare. De nordiska jämställdhetsmålen lyfts fram både inom Norden och utanför de egna gränserna. Finland stöder strävandena att utveckla de positiva nordiska särdragen till ett varumärke och därmed främja synligheten världen över.

Inom ramen för EU:s nordliga dimension och på basis av det nya ramdokumentet kommer man att fästa uppmärksamheten på utmaningarna inom miljösektorn samt på social- och hälsovårdssektorerna. Under ordförandeskapet kommer man att särskilt betona Östersjöns tillstånd och intensifiera forskningssamarbetet kring detta. Dessutom främjas projekt som förbättrar sjösäkerheten inom Östersjöområdet.

Under Finlands ordförandeskap utvecklas och förstärks den nordiska energipolitiken

inom ramen för de snabba förändringarna i den internationella energipolitiken samt de mål som Europeiska unionen uppställer. Samtidigt engagerar man sig inom den nordiska referensramen i den internationella klimatdebatten med beaktande av vedertaget bruk i energisamarbetet, de begränsningar inom energisektorn som klimatpolitiken för med sig samt lagstiftningens utmaningar.

Finland inleder under året diskussioner för att utveckla samarbetet mellan de baltiska länderna och ministerrådet och dess institutioner.

Ett centralt tema i programmet är att fortsätta processen med att avskaffa gränshinder och främja nordbors rörlighet. Speciell uppmärksamhet ägnas åt ungdomar och studerande. Barn- och ungdomsperspektivet integreras tvärssektoriellt i ministerrådets verksamhet i enlighet med den nya strategin för barn och unga. Planer finns bland annat på att utveckla nordisk ungdomsinformation.

Finland kommer att intensifiera det nordiska samarbetet och förstärka dess synlighet både hemma och i Norden. Dessutom vill Finland förbättra medborgarnas och invånarnas påverkansmöjligheter. Målet är också att väcka människors intresse för Nordiska ministerrådet och det nordiska samarbetet.

- Utgångspunkter och mål under Finlands ordförandeskap år 2007

DE NORDISKA LÄNDERNA HAR placerat sig i toppen i olika internationella undersökningar som handlar om konkurrenskraft, hållbar utveckling, utbildning, välfärd, välstånd och jämställdhet. Länderna har gemensamma värdesystem och snarlika samhällsstrukturer samt är nära grannar med stabila, demokratiska och öppna samhällen. Denna nordiska samhällsmodell vill andra gärna lära känna närmare.

Modellen bygger till största delen på en tradition av levande rättsstatprinciper, aktiva folkrörelser och medborgarorganisationer, yttrandefrihet, jämställdhet, solidaritet och närhet till naturen. Dessa element kombinerade med flit och företagsamhet skapar ett

samfund som stärker produktiviteten och tryggheten samt ger balans i förhållandet mellan individen och samhället.

De nordiska länderna svarar efter bästa förmåga och inom ramen för sina traditioner och samhällsstrukturer på utmaningarna som globaliseringen skapat. Ju bättre man tar itu med utmaningarna, desto attraktivare och mer konkurrenskraftigt blir hela Norden.

Trumfkorten i den globala konkurrensen är den nordiska anpassningsförmågan, välfärdsproduktionen, samarbetet samt stabiliteten och tryggheten. Det nordiska samarbetet ökar också på andra områden än sådant som direkt gäller länderna själva. Norden globaliseras. De nordiska länderna deltar aktivt i den trans-

formation – både inom Norden och utanför – som globaliseringen innebär.

De nordiska länderna har bidragit med mycket både i Europa och i Europeiska unionen. För EU-medlemmarna Finland, Sverige och Danmark samt EES-medlemmarna Norge och Island innebär medlemskapen att ärenden som angår det egna landet eller samnordiska frågor numera i allt större grad behandlas i ett europeiskt sammanhang. De nordiska länderna ger också mervärde till verksamheten vid Europarådet. Norden blir europeiskt, men även i Europa införlivas nordiska drag.

Ett väsentligt innehåll i begreppet nordisk är att man lever och bor i nordliga områden. Vårt geografiska läge är grunden till de europeiska begreppen nordisk och transatlantisk samt det faktum att öst gränsar till oss. Begreppet den nordliga dimensionen framhäver på ett konkret sätt allt som är väsentligt och viktigt både i nord och i öst för hela Europa.

Samtidigt som politiken för den nordliga dimensionen vinner terräng, blir även samarbetet mellan de regionala råden i Nordeuropa allt mer omfattande och arbetsfördelningen blir bättre. De nordiska länderna deltar efter förmåga i arbetet med att skapa stabilitet och öka säkerheten i närområdena. Detta gäller såväl arbetet i Östersjörådet (CBSS), i Barents euroarktiska råd (BEAC), i Arktiska rådet (AC) som i andra sammanhang.

Integration och mångfald i Norden

Integrationen i Norden är en tillgång som gagnar hela Europa. Samarbetet och integrationen mellan de nordiska länderna har varit framgångsrik med gemensam arbetsmarknad, ömsesidigt socialt skydd och nordisk passunion långt innan den europeiska integrationen kommit så långt.

Den nordiska integration som pågår inom näringslivet, i den finansiella sektorn inom bank, investerings-

Den nordiska integration som pågår inom näringslivet, i den finansiella sektorn inom bank, investerings- och försäkringsverksamheten, men även inom telekommunikationen och byggnadsbranschen, i mediebranschen, i detaljhandeln och skogsindustrin samt på många andra områden är ett bevis för anpassningsförmågan. De nordiska länderna utgör ett idealiskt område som hemmamarknad i Europa.

och försäkringsverksamheten, men även inom telekommunikationen och byggnadsbranschen, i mediebranschen, i detaljhandeln och skogsindustrin samt på många andra områden är ett bevis för anpassningsförmågan. De nordiska länderna utgör ett idealiskt område som hemmamarknad i Europa.

Ökat samarbete inom forskning och innovation bidrar till att göra Norden mer attraktivt. Genom att avskaffa kvarstående gränshinder främjas den nordiska hemmamarknaden. Detta gynnar i sin tur hela Europa. Norden satsar också på att förstärka Europas konkurrenskraft och att förbättra produktiviteten i arbetet.

Inför de globala utmaningarna bör de nordiska länderna försäkra sig om att betingelserna för det egna näringslivet och för den egna arbetsmarknaden består och utvecklas. Samtidigt bör man slå vakt om den människonära viktiga basservicen som omfattar både utbildning och social- och hälsovård. Väl fungerande strukturer ger stöd för att bättre klara av att möta olika hot och värna samhälleliga funktioner även i krissituationer.

Välstånd och trygghet för alla invånare i Norden förstärks vidare genom tolerans i värdering och uppskattning av befolkningsgruppernas olika kulturella och religiösa drag. Särpräglad kultur och tolerans ingår i den nordiska traditionen och förstärker demokrati-

tin, yttrandefriheten, jämställdheten och solidariteten. Norden strävar efter att även i framtiden bibehålla sina öppna och välmående samhällen.

Nordborna har i århundraden levt i god harmoni med naturen och kunnat njuta både av dess rikedom och dess mångfald. De globala klimatförändringarna oroar men är också i allra högsta grad en drivfjäder för nordborna, som är redo att som konsument ta sitt ansvar för att lindra miljöproblemen såväl i närområdena och Norden som globalt.

De nordiska länderna betraktas i världen – och även i Europa – ofta som en enhetlig region med en offentlig sektor som garanterar ett omfattande och välfungerande välfärdssystem dock med relativt hög beskattning internationellt sett. Trots likheterna ser nordbon även skillnader mellan de olika nordiska länderna i både statliga, kulturella, språkliga och naturvetenskapliga frågor – allt som utgör mångfalden i Norden – och vill agera med detta som utgångspunkt för all verksamhet. Det nordiska samarbetet grundar sig på respekt för skillnaderna mellan regionens invånare och de kulturella skillnaderna, men samtidigt vill man stärka känslan av samhörighet.

Medborgarinflytande

Typiskt för de nordiska länderna är att avståndet mellan medborgarna och maktinnehavarna ur ett internationellt perspektiv är kort. Detta avstånd kan ytterligare förkortas och öppenheten ökas. Nordiska ministerrådet (NMR) som ansvarar för det internordiska samarbetet mellan regeringarna har här en viktig roll.

Finland kommer under sin ordförandeperiod att förbättra medborgarnas påverkansmöjligheter. Nordiska ministerrådets nya struktur tillsammans med den nordiska inställningen som eftersträvar förnyelse möjliggör att på olika nivåer ytterligare effektivisera och förbättra verksamheten för att få fram den nordiska nyttan.

Med tanke på medborgarinflytandet kommer målen under ordförandeskapet inte enbart begränsas till den traditionella organisationsverksamheten. Målet är att informera effektivare och utveckla nya former av informationsverksamhet för att ge de nordiska länderna en större plattform att sprida kunskap om allt nordiskt. Då medborgarnas kunskap och förståelse för bland annat ministerrådets verksamhet ökar förbättras även deras påverkansmöjligheter.

Det nordiska samarbetet skall uppnå mer än vad länderna kan åstadkomma var för sig. Mervärdet som fås till stånd genom samarbetet förutsätter politisk vilja och medborgerligt stöd i alla medlemsländer samt tätare samverkan mellan ministerrådet, institutionerna och Nordiska rådet (NR).

Om Finlands mål under ordförandeskapet

Eftersom Finland innehar EU-ordförandeskapet hösten 2006 har Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet flyttats till 2007. I ordförandeprogrammet beaktas såväl Finlands samtida ordförandeskap i Barents euroarktiska råd som det arktiska samarbete som sker i det internationella polarårets tecken 2007–2008. Även arbetet och målen i de övriga regionala råden i

Finland stöder kontinuiteten i det nordiska samarbetet och bygger delvis programmet på det arbete som tidigare ordförandeländer gjort. I programmet finns tvärsektoriella teman såsom hållbar utveckling, forskning, innovationer, närområdessamarbete, jämställdhet och

likställdhet, barn och unga samt frågor som rör de nordiska språken och deras ställning inbäddade, men i huvudsak är programmet indelat i olika sektorer. Programmet beaktar både Nordiska ministerrådets allmänna tyngdpunkter och dess strategiska riktlinjer.

Nordeuropa som till exempel i Östersjörådet tas i beaktande.

Finland stöder kontinuiteten i det nordiska samarbetet och bygger delvis programmet på det arbete som tidigare ordförandeländer gjort. I programmet finns tvärsektoriella teman såsom hållbar utveckling, forskning, innovationer, närområdessamarbete, jämställdhet och likställdhet, barn och unga samt frågor som rör de nordiska språken och deras ställning inbäddade, men i huvudsak är programmet indelat i olika sektorer. Programmet beaktar både Nordiska ministerrådets allmänna tyngdpunkter och dess strategiska riktlinjer.

Forskning, innovation och välfärd

I programmet återspeglas globaliseringens utmaningar i form av en ökad internationell konkurrens på ett flertal olika sätt, samt behovet att möta dessa på ett för den nordiska välfärdsstatens principer respektabelt sätt. För att förstärka konkurrensen framhåller programmet betydelsen av satsningar på innovation, forskning och expertis samt deras anknytning till och mervärde för såväl näringslivets företagsverksamhet, för kultursektorn som för övriga samhällssektorer.

Finland framhåller att den nordiska forsknings- och innovationsverksamheten är viktig genom att stöda de nordiska forskningsinstitutionerna NordForsk och NICE. Stöd ges även till innovativ regional verksamhet genom att öka utbytet av information och erfarenhet

om bästa praxis och handlingsmönster som utvecklats i de olika nordiska länderna.

Finland betonar betydelsen av intensivare samarbete inom den högre utbildningen och har under ordförandeskapet för avsikt att fästa speciell uppmärksamhet vid projekt som stöder och upprätthåller mobiliteten. Till detta hör att utveckla nordisk information för unga, Nordplus-mobilitetsprogrammen samt de samnordiska magisterprogram som nyligen startats.

Genom det nordiska samarbetet inom forskning och innovation förbättras bland annat säkerheten till sjöss och särskilt skyddet av Östersjön. Allt detta stöder även Östersjöns betydelse för den internationella handeln och gagnar hela Östersjöområdet. En konkret möjlighet erbjuder till exempel Östersjöländernas gemensamma forskningsprogram BONUS-169 som förberetts i samband med EU:s sjunde ramprogram för forskning.

Finland kommer att främja nordisk konst och design och strävar efter att utvidga detta samarbete även övriga områden såsom forskning, industri och företagsverksamhet såväl i som utanför Norden.

Konkurrenskraften förstärks i enlighet med målen för hållbar utveckling. Finland kommer också att påbörja diskussioner om revidering av strategin för hållbar utveckling i Norden. Målet är att utveckla strategin så att den från medborgarnas synpunkt blir lättläst och tydlig och klart betonar nordisk nytta.

Satsningar på nordisk konkurrenskraft och ekono-

misk tillväxt stöder sysselsättningen och stärker samtidigt välfärdsstaten. Utgångspunkten för den nordiska välfärdsstaten bör vara att alla befolkningsgrupper beaktas och speciellt de grupper som av olika skäl annars nästan oåterkalleligt riskerar att marginaliseras.

Finland vill fästa uppmärksamhet på att förbättra aktivitetsnivån och funktionsförmågan hos den åldrande befolkningen i Norden. Åtgärderna för den åldrande befolkningen påverkar också de samhälleliga strukturerna. Målet är att bibehålla Nordens välmående regioner med dynamiska livsmiljöer oaktat de demografiska förändringarna.

EU och den nordliga dimensionen

Nordiskt samarbete och multilaterala satsningar förankras allt starkare inom de europeiska samarbetsramarna. De nordiska länderna söker inte något permanent block i EU och utgör inte heller ett sådant inom de europeiska samarbetsstrukturerna. Däremot fungerar de nordiska länderna ofta som vägvisare, och förstärker de europeiska initiativen genom att föregå med gott exempel t.ex. Lissabonprocessen, hållbar utveckling, jämställdhet och jämlikhet samt forskningssamarbete.

Finland för det nordiska samarbetet inom ministerrådet ännu närmare EU:s politiska riktlinjer. För Finland är det naturligt att Nordiska ministerrådets dagordning innehåller samma frågor som den europeiska agendan. Finland betonar ett medvetet och förebyggande nordiskt samarbete i EU- och EES-frågor som också omfattar beslutsfattandet och verkställandet av samarbetet.

Politiken för den nordliga dimensionen utvecklas mot en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island. Finland stimulerar inom ramen för ministerrådets program för Ryssland och Baltikum samarbetet mellan medborgarna

Finland siktar på att upparbeta en naturlig kontakt mellan sitt ordförandeskap i EU och sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet och därigenom lansera en långsiktig politik för den nordliga dimensionen på basis av dess nya ramdokument.

och myndigheterna i våra närområden. Detta sker genom samarbete mellan de nordiska informationskontoren och de diplomatiska beskickningar som finns både i Ryssland och i Baltikum.

Under ordförandeskapet uppmärksammas speciellt miljöfrågor, utmaningar inom social- och hälsovårdssektorn samt energifrågor som anknyter sig till den nordliga dimensionen. Därtill strävar Finland efter

att samnordiskt stöda den nordliga dimensionens mål i trafik- och logistikfrågor.

Finland siktar på att upparbeta en naturlig kontakt mellan sitt ordförandeskap i EU och sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet och därigenom lansera en långsiktig politik för den nordliga dimensionen på basis av dess nya ramdokument.

Inom ramen för partnerskapet i miljöfrågor fästs uppmärksamhet på miljö- och kärnsäkerhetsfrågor. Vid sidan av de stora initiativen kommer även små och medelstora kommunala miljö- och energieffektiva projekt att främjas.

Inom ramen för partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande ämnar man arbeta med att förebygga smittosamma sjukdomar och sjukdomar som förorsakas av livsstilen, samt att minska sociala problem i närområdena.

Under året kommer flera evenemang att arrangeras inom ramen för den nordliga dimensionen. Vid sidan av de stora riktlinjerna och projekten strävar man också efter att skissera upp små och medelstora projekt som tillför nordisk nytta för hela Nordeuropa och Öster-sjöområdet.

Under ordförandeskapet strävar Finland efter att fördjupa samarbetet mellan ministerrådet och nordis-

ka finansinstitut såsom Nordiska Investeringsbanken (NIB), Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) och Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) gällande projekt inom den nordliga dimensionen.

Närhet och rörlighet

Under det finska ordförandeskapet 2007 inleds ministerrådets nya nordiska kultursamarbete som blir mera flexibelt och öppet och som bygger på tematiska projekt och program som stöder innehållet.

Kultursamarbetet är ett kärnområde i det nordiska samarbetet och utgör grunden för allt nordiskt i medlemsländerna. Finland strävar efter att stöda kultursamarbetet genom att stärka och öka medborgarnas intresse för ett direkt engagemang i samarbetet. Dessutom strävas efter ett förstärkt kulturumgänge i hela Norden.

Tyngdpunkterna inom jämställdhetspolitiken bygger på det nordiska jämställdhetsprogrammet för åren 2006–2010 med tonvikt på teman såsom kön och makt samt kön och ungdomar.

Ordförandeprogrammet betonar betydelsen av smidig rörlighet samt avvecklandet av gränshinder för både arbete och studier, inom social- och hälsovårdssektorn samt också inom näringslivssektorn. Under det finska ordförandeskapet fäster man uppmärksamhet på tillgången på service på alla nordiska språk samt strävar efter att underlätta komplicerade skatte- och socialvårdsprocedurer.

Vid utvecklandet av den offentliga administrationen anser Finland det vara ytterst viktigt med erfarenhetsutbyte mellan tjänstemännen i de nordiska länderna speciellt med tanke på att den äldre och i nordiskt samarbete erfarna tjänstemannagenerationen börjar gå i pension, vilket gör att den yngre generationen tydligare måste träda fram på den nordiska arenan.

Under ordförandeskapet fästs därför uppmärksam-

” *Politiken för den nordliga dimensionen utvecklas mot en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island. Finland stimulerar inom ramen för ministerrådets program för Ryssland och Baltikum samarbetet mellan medborgarna och myndigheterna i våra närområden. Detta sker genom samarbete mellan de nordiska informationskontoren och de diplomatiska beskickningar som finns både i Ryssland och i Baltikum.*

het på att utveckla det nordiska tjänstemannautbytet. Det nordiska vänorts- och gränskommunsamarbetet är konkreta samlarbetsformer som står människorna på regional nivå nära. Finland önskar slå vakt om förutsättningarna för samarbetet och även förstärka dess roll i att avveckla gränshinder.

Finland kommer att kartlägga och vid behov utveckla nordisk ungdomsinformation samt stöda den plane-rade socialportalen.

Branding och effektivisering av det nordiska samarbetet

Under ordförandeskapet kommer Finland i olika sammanhang att betona de nordiska värdena och satsa på att skapa ett varumärke av de positiva nordiska särdragen.

Ett ökande intresse för de nordiska länderna världen över stärker Nordens attraktionskraft på flera sätt. Dessutom är modellen också till nytta på flera andra håll, som till exempel på Västbalkan, där man håller på att utveckla ett samarbete med sikte på att öka produktivitet och välfärd i det egna området.

Genom samarbete mellan regioner kan även samverkan mellan olika kulturer och religioner förstärkas och därmed främja ett multikulturellt och jämlikt Norden.

Ett nordiskt varumärke bygger på våra relativt sett små skillnader i inkomster, på ett omfattande socialt

skyddsnät, på jämlika utbildningsmöjligheter, på ett barnomsorgssystem som möjliggör förvärvsarbete för småbarnsföräldrar, på sammanjämkning av arbetsliv och familjeliv vilket möjliggör bland annat vård av barn i hemmet tack vare vårdnadsbidraget. En central utmaning för det nordiska samarbetet under trycket av globaliseringen blir att bibehålla och vidareutveckla dessa särdrag. Allt detta kräver också fortsatt forskningsarbete.

Finland lägger särskild tonvikt på befolkningens hälsa samt på forskning och innovationer beträffande hälsopåverkande livsmedel och livsmedelsäkerhet. I synnerhet för närområdena lanseras och betonas sund nordisk kost. I folkhälsoarbetet fäster man uppmärksamhet vid åtgärder mot bland annat övervikt. Finland vill öka kännedomen i Norden om betydelsen av ett hållbart utnyttjande av de begränsade naturresurserna. Samtidigt framhålls också vikten av miljöns tillstånd för folkhälsan.

I ministerrådsarbetet kommer Finland att utnyttja NordForsks spetsforskningsprogram ”Livsmedel, nutrition och hälsa”.

Under ordförandeskapet kommer Finland i praktiken upprätta nya nordiska samlarbetsstrukturer och -metoder inom flera sektorer. Arbetet i de olika tjänstemannakommittéerna intensifieras i samarbete med ministerrådets sekretariat så att förutsättningar skapas för en aktiv samverkan och ett ännu effektivare

”

Ett nordiskt varumärke bygger på våra relativt sett små skillnader i inkomster, på ett omfattande socialt skyddsnät, på jämlika utbildningsmöjligheter, på ett barnomsorgssystem som möjliggör förvärvsarbete för småbarnsföräldrar, på sammanjämkning av arbetsliv och

familjeliv vilket möjliggör bland annat vård av barn i hemmet tack vare vårdnadsbidraget. En central utmaning för det nordiska samarbetet under trycket av globaliseringen blir att bibehålla och vidareutveckla dessa särdrag.

beslutfattande och verkställande av beslut.

De nordiska språken är både ett medel för nordiskt samarbete och en speciell del av vårt kulturarv och våra kulturer. För Finlands del är det svenska språket en viktig nyckel till det nordiska samarbetet. Den nordiska språkkonventionen fyller 20 år den 1 mars 2007. Det ger en möjlighet att värdera statusen och framtiden för de nordiska språken samt att stödja samnordisk språkförståelse.

Finland betonar vikten av att effektiviteten i det nordiska samarbetet ökas genom att informationsteknologin utnyttjas bättre dock med respekt för grundidén

i den nordiska språkkonventionen som betonar jämställdheten mellan språken.

Vid genomförande av möten och utformande av dokument skall man särskilt bemöda sig om att tillämpa ett gott språkbruk. I sammanhanget riktas speciell uppmärksamhet på hemsidor som www.norden.org och på att den språkliga nivån på Hallå Norden upprätthålls.

De nordiska språken är både ett medel för nordiskt samarbete och en speciell del av vårt kulturarv och våra kulturer. För Finlands del är det svenska språket en viktig nyckel till det nordiska samarbetet. Den nordiska språkkonventionen fyller 20 år den 1 mars 2007.

Det ger en möjlighet att värdera statusen och framtiden för de nordiska språken samt att stödja samnordisk språkförståelse.

II Mål och program per sektor

1. Kultur-, ungdoms- och idrottssamarbete

DEN FINSKA KULTUREN utgör en särpräglad del av den nordiska kulturen. Norden skördar framgångar och är till sin fördel på kulturområdet. Kultur är en av Nordens bästa exportprodukter.

Finland främjar kultursamarbete som baserar sig på ett brett kulturbegrepp vars mål är att öka möjligheterna till deltagande och till att förstärka kulturaktörernas förutsättningar för verksamheten på nordisk nivå. Finlands huvudmålsättning är att garantera goda verksamhetsbetingelser för nordiskt kultursamarbete i en föränderlig miljö.

Inom kulturområdet slutförs den sedan länge förberedda omstruktureringen i dess helhet under 2007. Kultursamarbetets nya strukturer bör vara överskådliga samt underlätta rörlighet och växelverkan mellan människor, så att konst och resultaten av kultursamarbetet kan avnjutas i alla de nordiska länderna.

Inom kultursamarbetet är den viktigaste förändringen övergången från små samnordiska sektorinstitutioner till, i huvudsak, programbudgetering. Ett viktigt mål för ordförandeskapet är att se till att den nya strukturen fungerar ur kulturvärldens perspektiv. Med anledning av den nordiska kulturreformen koncentrerar sig det finländska ordförandeskapet bland annat på att utveckla olika finansieringsformer.

Användarvänlighet och kundperspektiv kommer att förstärkas ytterligare. Nordiska kulturforumet vidareutvecklas så att det blir ett instrument för dialog med kulturfältet. Handlingsprogrammet för kultur utvecklas

” Den finska kulturen utgör en särpräglad del av den nordiska kulturen. Norden skördar framgångar och är till sin fördel på kulturområdet. Kultur är en av Nordens bästa exportprodukter.

” Ministerrådets mål är att främja barns och ungas möjligheter till goda levnadshållanden samt öka deras möjligheter till påverkan.

i samarbete med sekretariatet. Målet är att den nya samarbetsstrukturen skall skapa ny dynamik inom kultursamarbetet. Det skall också vara bättre kopplingar och skapas ytterligare nätverk mellan nationella kulturinstitutioner och aktörer samt det nordiska kultursamarbetet.

Särskild uppmärksamhet fästs vid att de nya kulturprogrammen fungerar och syns. Mobilitets- och residensprogrammet för konstnärer och kulturarbetare, det nya programmet för utvecklandet av datorspel för barn och unga samt stödprogrammet för konst kommer att vara nya, viktiga instrument som det nordiska kulturfältet kan utnyttja.

Uppmärksamhet ägnas åt verksamhetsförutsättningarna för Nordens hus, som är viktiga kulturcentra för Nordiska ministerrådet. Husens samarbetsmöjligheter utvecklas. Nordiska Film- och TV-fondens verksamhetsbetingelser förbättras. Nordiska kulturfondens betydelse som ett stödinstrument för ett flerstämt kultur- och konstliv i medborgarsamhället framhävs. Finland avser att utveckla samarbetet mellan Nordiska kulturfonden och ministerrådets övriga aktörer.

Finska är det största icke-skandinaviska språket i Norden. För Finland liksom för det nordiska samarbetet generellt är det viktigt att finländsk expertis utnyttjas så brett som möjligt och att finländska kulturaktörer kan utnyttja nordiska stödinstrument även i framtiden i det reformerade kultursamarbetet. Under ordförandeskapet genomförs förslagen från ministerrådets arbetsgrupp för utredning av de icke-skandinaviska språkens ställning.

Ministerrådets politik och målsättningar för närområdena har utvecklats under årens lopp. Våren 2006 antog kulturministrarna (MR-K) två handlingsprogram för kultursamarbete – ett för samarbete med Nordväst-ryssland och ett för samarbete med Estland, Lettland och Litauen. Handlingsprogrammen inleds i huvudsak under det finländska ordförandeskapet. Under sitt ord-

förandeskap ämnar Finland skapa tätare kontakter mellan Estland, Lettland, Litauen och Norden samt öka kulturens betydelse inom den nordliga dimensionen inom EU.

En av Nordiska ministerrådets prioriteringar är barn- och ungdomssamarbete. Ministerrådets mål för detta samarbete är att främja barns och ungas möjligheter till goda levnadsförhållanden samt öka deras möjligheter till påverkan.

I och med omstruktureringen av Nordiska ministerrådet integreras barn- och ungdomsperspektivet klarare i alla relevanta sektorers handlingsplaner. En viktig utgångspunkt är den tvärssektoriella barn- och ungdomspolitiska strategi för ministerrådet, som samarbetsministrarna (MR-SAM) antog i mars 2006. Den förnyade Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) spelar en central roll i samordningen av strategin och uppföljningen av dess implementering. Under det finländska ordförandeskapet styrs kommitténs arbete av en fyraårig handlingsplan för 2006–2009 som innehåller prioriteterna för verksamheten.

Under sitt ordförandeskap fäster Finland särskild uppmärksamhet vid stöd till aktivt medborgarskap hos barn och unga och stärkning av barn och ungas sociala identitet. Finland ämnar även fortsätta den satsning på mångfald och jämlikhet samt granskning av den nordiska välfärdsmodellen ur barns och ungas perspektiv som inleddes under det norska ordförandeskapet. Dessutom vill Finland ge NORDBUK en starkare operationell roll i förhållande till den tvärssektoriella verksamheten.

Regeringarna fortsätter sitt intensiva, inofficiella samarbete inom idrottsområdet under ordförandeskapet. Samtidigt främjas det allt viktigare frivilligarbetet inom idrott.

2. Utbildnings- och forskningssamarbete

UTBILDNING OCH FORSKNING spelar en central roll då ett kunskapsbaserat, jämställt och samtidigt konkurrenskraftigt nordiskt välfärdssamhälle byggs upp.

Åldersstrukturen förändras i hela Norden. Därför måste vi finna nya lösningar för att slå vakt om kunnig arbetskraft och öka välbefinnandet i arbetslivet. Det bästa sättet att påverka medborgarnas välbefinnande i arbetslivet är att garantera hög utbildning för hela åldersklasser och se till att den arbetsföra befolkningens kunskapsnivå förbättras kontinuerligt.

Grunden till livslångt lärande skapas i för- och grundskolan. Förutom att vara ett ställe för fostran, kunskap och inläring är skolan även ett ställe för psykisk och social utveckling. Parallellt med att skolan har en kunskapsuppgift är det lika viktigt att den medverkar till att bygga upp elevernas självförtroende och sociala kompetens samt främjar tolerans. Elevernas delaktig-

het och möjligheter att påverka förbättras genom utvecklande av en samverkande verksamhetskultur och elevkårsverksamhet i skolorna. Brytnings- och övergångsskeden är viktiga, särskilt den då elever söker sig från grundskolan till gymnasie- och yrkesutbildning.

Under det finländska ordförandeskapet letar man efter lösningar som ökar elevernas allmänna välbefinnande och befrämjar direkt övergång från grundskolan till gymnasie- och yrkesutbildning.

Genom att utveckla yrkesutbildningen efter grundskolan främjas både sociala och ekonomiska målsättningar. En kvalitativt högklassig yrkesutbildning skapar förutsättningar för individen att fungera på ett fullvärdigt sätt som yrkeskunnig liksom för att kunna delta i utvecklingen av arbetslivet. Växelverkan mellan yrkesutbildning och arbetsliv samt att studerande aktivt deltar i utvecklingen av utbildningen och i ett nära samarbete med arbetslivet är viktigt och skapar grund

för yrkesmässig utveckling och verksamhet i arbetsgemenskaper senare i livet. Studerandenas välbefinnande kan klart förbättras genom en utveckling av studie vägledning och studerandevård.

Ett mål för det finländska ordförandeskapet är att jämföra de nordiska ländernas erfarenheter från utvecklingen av växelverkan mellan yrkesutbildning och arbetsliv samt studerandenas aktiva roll i detta samspel.

Vuxenutbildningens betydelse framhävs i och med att de unga åldersklasserna blir mindre. En kontinuerlig förbättring av den arbetsföra befolkningens kunskapsnivå är en förutsättning för långa arbetskarriärer samt för att man skall orka arbeta och trivas i arbetslivet. Det är särskilt viktigt att höja utbildningsnivån bland vuxna med en svag grundutbildning för att stärka deras ställning i arbetslivet.

För att främja vuxenutbildning, särskilt bland personer som sällan deltar i utbildning, krävs flexibla utbildningslösningar som beaktar de vuxnas livssituation samt en fungerande handledning och rådgivning. Dessutom behövs tätare samverkan mellan arbetsliv och utbildning för att finna lämpliga utbildningsmodeller. Traditionellt nordiskt, fritt folkbildningsarbete kan erbjuda nya intressanta lösningar för att öka medborgarligt deltagande och aktivitet såväl i medborgarsamhället som på arbetsplatser.

Ordförandeskapet ämnar öka jämförelserna mellan och utbytet av erfarenheter av vuxenutbildningens inverkan på välbefinnandet i arbetslivet. Man avser också sätta sig in i de lösningsmodeller man utnyttjat i Norden för växelverkan mellan vuxenutbildning och arbetsliv.

I Norden har vi sedan länge ett allt intensivare samarbete inom högre utbildning och forskning samt förutsättningar för att bli ett geografiskt område känt för sin spetskompetens. Kunskap, högklassig utbildning samt kreativa forsknings- och innovationsmiljöer är

förutsättningar för samhällelig utveckling och välfärd. Internationella framgångar kräver långsiktig satsning på forskning och forskarutbildning samt en kontinuerlig ökning av internationellt forskningssamarbete.

Nordiska mobilitetsprogram har varit viktiga instrument i utvecklingen av högre utbildning och ökningen av samarbetet. De samnordiska magisterprogrammen representerar ett nytt fastare samarbete.

Under det finländska ordförandeskapet ägnas särskild uppmärksamhet åt en utveckling av IT-politiken, Nordplus-mobilitetsprogrammen och de nya samnordiska magisterprogrammen. Med tanke på utvecklingen av informationssamhället är det viktigt att ytterligare förstärka forskningsinfrastrukturen då verksamhetsmiljön förändras snabbt samt dessutom utvärdera hur informations- och kommunikationsteknologin påverkar undervisningen.

NordForsks strävan att kombinera starka sidor i Norden och att samtidigt förbättra sin synlighet understöds. Den nordiska forskarutbildningen utvecklas både inom spetsforskningsprogrammen och separat.

Även i fortsättningen kommer Nordens framgångar att vara beroende av en kunnig och högt utbildad arbetskraft. Forskarutbildningen före och efter doktors-examen bör utvecklas så att den blir bredare och bättre anpassad till arbetslivets mångsidiga behov. Detta är en gemensam uppgift för universitet, forskningsinstitutioner och företag.

Under det finländska ordförandeskapet befästs NordForsks ställning. Forskningens och forskarutbildningens roll i det nordiska samarbetet förstärks och de resurser som frigörs för forskning styrs till NordForsk. Genomförandet av NordForsks strategi understöds. Slutligen avser man att granska det nordiska forsknings- och innovationsarbetet som helhet.

3. Miljösamarbete

UNDER SITT ORDFÖRANDESKAP främjar Finland en nordisk miljövardspolitik med beaktande av ståndpunkter inom olika förvaltningsområden. Målet är att öka Nordens möjligheter att påverka EU:s miljöpolitik, utveckla internationella miljöavtal samt effektivisera genomförandet av förpliktelser och avtal utgående från nordiska synpunkter och nordiskt samarbete såväl globalt som i varje nordiskt land.

Under sitt ordförandeskap betonar Finland särskilt genomförandet av EU:s havsstrategi. Östersjöländernas gemensamma forskningsprogram, BONUS-169, erbjuder en möjlighet att genomföra havsstrategin bland annat genom att producera information till grund för åtgärder. Ett annat mål är att få Ryssland tätare med i samarbetet för att skydda Östersjön bland annat i HELCOM. Samtidigt betonas behovet av en klarare arbetsfördelning mellan EU och Östersjöstaterna.

Dessutom försöker Finland klargöra Nordiska ministerrådets (NMR) roll i samband med centrala, konkreta miljövårds- och andra åtgärder. Forskning och innovation samt teknologisk utveckling avseende utsläpp från sjötrafik, skeppsbyggeri och sjöfartssäkerhet är viktiga teman för alla nordiska länder och hänger samman med skyddet av Östersjön, nordöstra Atlanten och Barentshavet.

Under det finländska ordförandeskapet bygger de miljöpolitiska prioriteringarna på ministerrådets miljöprogram för 2005–2008. Då programmet genomförs läggs vikt på tväradministrativt samarbete. Under sitt ordförandeskap beaktar Finland även ministerrådets handlingsprogram för Arktis samt miljösektorns arktiska strategi. Samtidigt satsas det på nordiska meto-

der för påverkan av och anpassning till klimatförändringarna samt Arktiska rådets klimatförändringsutvärdering, Arctic Climate Impact Assessment (ACIA). I detta sammanhang fästs uppmärksamhet vid samhällsplanering och påverkan av utsläpp från samhällets centrala funktioner samt anpassningsberedskapen hos skilda aktörer.

Under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2007 och i Barents euroarktiska råd 2005–2007 strävar Finland efter att konkretisera de miljöpolitiska kontakterna mellan dessa två regionala råd och starta projektsamarbete särskilt kring klimatfrågor.

Det nordiska kemikaliesamarbetet har etablerat sig och dess ställning har erkänts. Samarbetet har lett till goda resultat även internationellt. Under sitt nordiska ordförandeskap satsar Finland på genomförandet och tillämpningen av EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH) inom de nordiska förvaltnings- och näringslivsstrukturerna. Norden betonar särskilt vikten av information och direktiv till små och medelstora företag.

REACH förutsätter att Europa tar i bruk det globala systemet för märkning av kemikalier GHS (Global Harmonized System for Labelling of Chemicals). För att underlätta och främja denna reform arrangeras ett nordiskt seminarium för företag, myndigheter och organisationer under det finländska ordförandeskapet.

Under sitt ordförandeskap vill Finland främja Nordens möjligheter att påverka den internationella miljöpolitiken och göra det lättare att genomföra miljöavtal.

Reformen av EU:s kemikalielagstiftning gäller även kemikalier i varor, produkter och material. Varken i lagstiftning, marknads tillsyn eller i utveckling av avfallshantering har det ännu riktats tillräcklig uppmärksamhet mot den kemikaliebelastning dessa orsakar. Finland tänker utnyttja det nordiska miljömärket; den gröna Svanen, då den är ett ypperligt instrument i detta sammanhang. Finland försöker samtidigt klargöra tullmyndigheternas roll i samband med övervakningen av kemikalielagstiftningen och vill utveckla tullens samarbete med övriga tillsynsmyndigheter i Norden.

Nanoteknologin utvecklas blixtnabbt och flera sektorer satsar stort på den. Under sitt ordförandeskap vill Finland satsa på utveckling och utnyttjande av nanoteknologi med beaktande av miljövårdsbehov. Särskild uppmärksamhet ägnas åt säkerheten och eventuella miljö- och hälsorisker hos nya tillämpningar. Detta förutsätter ny forskning.

Traditionella metoder för att testa och klassificera kemikalier lämpar sig inte för riskhantering inom nanoteknologi. Därför kan Norden med hjälp av eventuellt nya metoder och arbetssätt visa vägen för det internationella samfundet.

Under det finländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet intensifieras miljösamarbetet med de baltiska staterna ytterligare.

Inom den nordliga dimensionen betonas de möjligheter som de nordiska finansieringsinstitutionerna Nordiska miljöfinansieringsbolaget (NEFCO) och Nordiska investeringsbanken (NIB) erbjuder. En ytterligare förstärkning av samarbetet mellan dessa två eftersträvas. Det samfinansieringskoncept som NEFCO tagit fram skall förstärkas och de positiva exempel som konceptet lett till, skall erbjudas även till andra institutioner så att deras miljöfinansieringsverksamhet kan utveckla. I detta sammanhang utgör små och medelstora projekt, särskilt i nordvästra Ryssland, en nordisk prioritering. Uppmärksamhet ägnas även åt att få

EU:s finansieringsinstrument och miljöpartnerskapet inom den nordliga dimensionen att delta i verksamheten samt i samarbetet mellan regionala råd.

4. Närings- och energipolitik

SAMBAND MED INNOVATION kommer Finland att ännu mer betona marknadsbaserad innovation. Det finländska innovationssystemet är teknologi-baserat. I Danmark baserar sig företagsverksamhet däremot klarare på marknadsstyrda innovationer – ett exempel är satsningar på kreativa branscher och service för företag. Finland anser att det bör vara balans mellan teknologi- och marknadsbaserad innovation. De nordiska länderna lär sig redan nu av varandra. I detta avseende kunde det nordiska samarbetet ökas.

Konsumenterna kommer att spela en större roll för inriktningen av produktion och innovationer samt som partners i utvecklingsarbetet vid företag. Konsumtionsbaserade innovationer – affärsverksamhet med samband till fritid, matkultur, personlig service – kunde lyftas fram som en separat punkt i pågående kund- och användarbaserade projekt.

Reform av affärsmodeller och kontroll över affärsprocesser

Nya affärsmodeller och kontroll över affärsprocesser framhålls i samband med innovation då marknadsbehov och teknologiska möjligheter kombineras till en kommersiell framgång. Den nordiska närings- och innovationspolitiken bör lyfta fram dessa frågor som en grund till ny entreprenördriven affärsverksamhet och företagstillväxt.

I framtiden bör närings- och innovationspolitiska program kombineras och redan nu behandlas som en helhet.

Effektiva marknader och innovation

Marknadseffektivitet och företagsinnovation går hand i hand. Konkurrens tvingar företag till innovation för att förbättra konkurrenskraften. På effektiva marknader tillgodoses även konsumenternas behov bäst.

Pågående projekt för att avlägsna gränshinder – särskilt inom riskfinansiering och byggande – samt utredningar om till exempel livsmedelsekonomi är ägnade att förbättra marknadernas effektivitet i Norden och därmed öka konkurrenskraften.

Finland betonar samarbete med övriga regionala organisationer inom området samt även i denna del betydelsen av den nordliga dimensionen.

Energi

Under det finländska ordförandeskapet koncentrerar sig det nordiska energisamarbetet på energimarknaden (i praktiken elmarknaden) i överensstämmelse med den handlingsplan för 2006–2009 som Nordiska rådet antagit. Under det finländska ordförandeskapet betonas hållbara energisystem och en utveckling av det internationella samarbetet särskilt inom Östersjöområdet och EU samt mellan Ryssland, Norden och övriga länder ytterligare.

Det nuvarande nordiska elmarknadssamarbetet inleddes i en situation där det förekom överkapacitet under ett normalt vattenår. En ökning av elförbrukning-

en och flera andra faktorer har lett till en situation där det på ett helt nytt sätt bör fästas uppmärksamhet vid att det finns tillräcklig kapacitet på marknaden och att elmarknadens verksamhetsprinciper utvecklas. Finlands mål är att den nordiska elmarknaden och dess verksamhetsprinciper fortsättningsvis kommer ses som ett exempel för den övriga världen och EU.

Under det norska ordförandeskapet inleddes en kartläggning av samarbetet och startades delvis också ett samarbete för att utveckla användningen av förnybara energikällor och energisparande. Finland fortsätter detta arbete och förstärker det nordiska bioenergi-klustrets exportmöjligheter. Finland tar ställning till behov av ytterligare åtgärder på basis av resultaten av arbetet. I detta sammanhang utnyttjas även resurserna vid Nordisk Energiforskning (NEFP). Man fortsätter också att utveckla institutionens EU- och övriga internationella samarbete.

Under 1999–2005 har nordiska ämbetsmannakommittén för närings- och energipolitik (ÅK-NE) regelbundet utbytt information och samarbetat med ryska ministeriet ansvarigt för energifrågor. Ministerrådet har upprätthållit och finansierat verksamheten vid BASREC – organisationen för energisamarbete i Östersjöområdet – som grundades på initiativ av de nordiska statsministrarna och EU-kommissionen samt samarbetat med energiförvaltningarna i nordvästra Ryssland dels via åtgärder tagna av ÅK-NE, dels i samarbetsprojekt mellan BASREC, Barentsrådet samt det finländska handels- och industriministeriet. Under 1998–2004 understödde ämbetsmannakommittén också de baltiska staternas anpassning till EU-miljön på flera sätt.

Under det finländska ordförandeskapet fortsätts samarbetet med de baltiska staterna genom att de ges möjligheter att delta i nordiskt samarbete.

I Rysslandssamarbetet försöker man få till stånd konkreta resultat genom att bidra till att omfattande

åtgärder för att utveckla energinfrastrukturen i nordvästra Ryssland vidtas.

Energisamarbetet med nordvästra Ryssland stöder också målen för energidialogen mellan EU och Ryssland samt anskaffningen av utsläppsätter bland annat via den fond för flexibla mekanismer i Östersjöområdet (Testing Ground Facility) som grundades vid Nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO på nordiskt initiativ.

5. Ekonomi- och finanspolitik

SYFTET MED MINISTERRÅDETS ekonomiska och finanspolitiska samarbete är att främja stabil ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Hållbar utveckling och globala utmaningar förutsätter balanserad ekonomisk och social förnyelse.

Förändringar i befolkningens åldersstruktur och omfördelningen av internationell produktion dämpar den ekonomiska tillväxten. En allt äldre befolkning är en stor utmaning särskilt för en hållbar finansiering av den offentliga ekonomin. Offentliga utgifter måste hållas i styr och den offentliga ekonomins produktivitet förbättras för att säkerställa välfärdstjänster.

En central utmaning har att göra med snabba förändringar i den internationella arbetsfördelningen och konkurrensmiljön i en öppen världsekonomi. Konkurrenskraften och produktiviteten kan förbättras med strukturreformer. Då är det särskilt viktigt att öka humankapitalet samt att ta fram innovationer och utnyttja dem inom ett brett fält. En välfungerande samhällslig infrastruktur inklusive effektiva finansmarknader är en central förutsättning för tillväxt.

För att upprätthålla den nordiska välfärdsmodellen måste finanspolitiken formuleras så att den främjar strukturreformer, sysselsättning och tillväxt. Ministerrådet kommer att fortsätta den aktiva dialogen om den ekonomiska politiken i Norden, närområdena och EU på basis av dessa mål och med beaktande av ovan nämnda utmaningar.

Inom ekonomi- och finanssektorn behandlas också frågor som hör ihop med politiken för den nordliga dimensionen. En utredning om hur Norden effektivare kunde både påverka och få mer ut av sina satsningar på multilaterala finansieringsinstitutioner verksamma inom Östersjöområdet och närområdena, som inled-

des år 2005, torde bli klar under det finländska ordförandeskapet.

Arbetet med att avlägsna gränshinder fortsätts vid behov i samband med frågor som hör till sektorns verksamhetsområde. Skattefrågor behandlas kontinuerligt på ministermöten särskilt för att öka informationsutbytet.

Inom det nordiska samarbetet fäster man allt mer uppmärksamhet vid EU-frågor. Under det finländska ordförandeskapet fortsätts informationsutbytet och diskussionen om bland annat uppföljningen av Lissabonstrategin och finansmarknadsfrågor.

Under det finländska ordförandeskapet fortsätter den nordiska arbetsgruppen för värdepappersmarknaden sitt arbete med nordiskt och nordisk-baltiskt lagstiftningssamarbete som gäller värdepappersmarknaden. Syftet med samarbetet är att trygga de nordiska och baltiska värdepappersmarknadernas internationella konkurrenskraft. Under ordförandeskapet riktas uppmärksamhet mot nordisk verksamhet som medverkar till att förhindra finanskriser.

Nordiska konjunkturgruppen fortsätter sitt arbete och bereder en nordisk konjunkturöversikt till ministermötet på hösten.

Den tväradministrativa ekonomi- och miljögruppen behandlar bland annat metoder för ekonomisk styrning inom miljöpolitik samt svarar för uppföljningen av strategin för hållbar utveckling inom sektorn.

6. Regionalpolitik

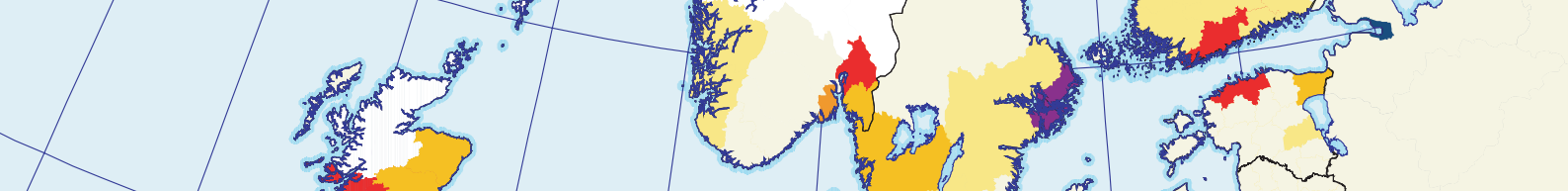
UNDER SITT ORDFÖRANDESKAP strävar Finland målmedvetet efter att genomföra den regionalpolitiska sektorns nordiska samarbetsprogram för 2005–2008 samt den gränsregionala strategi som antogs i slutet av 2005. Finland fortsätter de projekt och åtgärder som Norge inledde år 2006.

I enlighet med sitt allmänna ordförandeprogram är Finlands mål för det regionalpolitiska samarbetet bland annat att främja regional konkurrenskraft och innovation, garantera basservice för befolkningen och utveckla den nordliga dimensionen genom att förstärka det regionala samarbetet. I samband med det sistnämnda vill Finland öka det regionalpolitiska samarbetet mellan Norden och de baltiska staterna samt förbättra arbetsfördelningen och samordningen mellan det gränssamarbete som EU och Nordiska ministerrådet understöder.

Finland strävar efter att beakta ministerrådets allmänna innehållsmässiga och organisatoriska mål i det regionalpolitiska samarbetet. Under sitt ordförandeskap kommer Finland att granska de gränsregionala organisationernas roll i avlägsnandet av gränshinder. Finland vill även aktivt bidra till att den omstrukturerings av Nordiska ministerrådet som inleddes i början av 2006 blir lyckad genom att ägna särskild uppmärksamhet åt samarbetet mellan regional-, närings- och energisektorena.

Närmare samarbete med de baltiska staterna

I det nordiska regionalpolitiska samarbetet har ett mål sedan länge varit att öka kontakterna och samarbetet med de baltiska staterna. Exempel på konkreta resul-

Finlands mål för det regionalpolitiska samarbetet är bland annat att främja regional konkurrenskraft och innovation, garantera basservice för befolkningen och utveckla den nordliga dimensionen genom att förstärka det regionala samarbetet.

tat är det projekt för att stöda gränssamarbete mellan de baltiska staterna som inleddes under Finlands första ordförandeskap (det senare delvis EU-finansierade BEN-projektet), den databas om regional utveckling i de baltiska staterna som Nordregio upprättat och upprätthåller samt den vidareutbildning av baltiska regionplanerare som institutionen arrangerar.

Regelbundet och organiserat myndighetssamarbete har dock inte kommit i gång på önskat sätt. De senaste åren har det likväl förekommit otaliga bilaterala kontakter och samarbeten kring EU-program. Det så kallade Norden plus-initiativet i det regionalpolitiska samarbetsprogrammet och önskan att främja gränssamarbete inom närområdena förutsätter redan tätare samarbete.

Under sitt ordförandeskap vill Finland starta regelbundet myndighetssamarbete och skapa kontakter mellan nordiska och baltiska myndigheter för regional utveckling.

Genomförande och precisering av strategin för gränsregionalt samarbete

Hösten 2005 antog de nordiska regionministrarna en ny strategi för gränsregionalt samarbete, som beretts av ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R). Målet är att tydligare koppla samman ministerrådets stöd till gränsregionalt samarbete med det nordiska

samarbetets strategiska prioriteringar och göra fördelningen av resurser mer flexibel.

Det nya förfarandet förutsätter att uppföljningen utvecklas och att indikatorer skapas. I slutet av 2005 beslöt ämbetsmannakommittén att ta det nya förfarandet stegvis i bruk under budgetåren 2007–2008. I bruktagandet av systemet har förberetts under det norska ordförandeskapet, men det testas i praktiken under det finländska. Finland strävar efter att se till att det nya systemet tas i bruk på ett smidigt sätt.

Under 2006–2007 bereds och inleds nya EU-finansierade program för regionalt samarbete som fortsätter de Interreg-program som genomfördes under 2000–2006. Under den nya programperioden förändras delvis de nordiska gränsregionala organisationernas förhållande till EU-program. Finland kommer att ta upp denna nya roll som ett centralt tema på det gemensamma möte för ämbetsmannakommittén och gränsregionala organisationer som arrangeras sommaren 2007.

Finland strävar för sin del efter att stärka Nordregios roll som ett nordiskt och internationellt kompetenscentrum inom gränssamarbete.

Informationsproduktion och erfarenhetsutbyte

Den andra pelaren i nordiskt regionalpolitiskt samarbete består av gemensam forsknings- och utredningsverksamhet som beaktar de särskilda förhållandena i Norden samt erfarenhetsutbyte mellan länder och regioner.

Finland anser att forskningsinstitutet Nordregio är en central resurs för nordiskt regionalpolitiskt samarbete och försöker på alla sätt understöda och förstärka dess ställning.

Enligt Finland har utbyte av erfarenheter om regionala utvecklingsfrågor skapat mycket nordiskt mervärde under årens lopp. De senaste åren har detta dock

inte utnyttjats till sin fulla potential. Därmed är det skäl att begrunda hur utbytet kunde effektiviseras. Finland anser att en möjlighet är att effektivare utnyttja Nordregio för att förmedla erfarenheter. Finland vill öka dialogen mellan ämbetsmannakommittén och Nordregio för att vidareutveckla innehållet i och formerna för denna verksamhet. Med hjälp av Nordregio ämnar Finland genomföra åtminstone två workshopar för erfarenhetsutbyte.

År 2007 fortsätter man att följa EU/EES-frågor i samband med ämbetsmannakommitténs möten. Till-satta arbetsgrupper (Interreg och statsstöd) aktiveras vid behov och man är beredd att tillsätta nya ad hoc-grupper.

Inom informationsproduktion och erfarenhetsutbyte betonas särskilt regional innovationspolitik, stads/klusterpolitik med Östersjöområdet som referensram samt utveckling av kommunala och regionala servicestrukturer.

Finland kommer målmedvetet att fortsätta driva de nyckelprojekt som Norge inlett om regional innovationspolitik samt bedöma om nya projekt på detta tema borde startas.

Den år 2005 tillsatta arbetsgruppen för stadspolitik torde avsluta sitt arbete, enligt det nuvarande mandatet, till slutet av 2006. Finland anser det vara motiverat att fortsätta informations- och erfarenhetsutbytet kring stadspolitik samt vid behov även starta utrednings- och forskningsprojekt omkring temat. Med beaktande av bland annat resultaten av det nuvarande projektet och övriga relevanta projekt fattas det beslut om en precisering av det vidare arbetet i början av 2007. Det är troligt att så kallade utvecklingskluster får en markant ställning i det framtida arbetet. Finland har också för avsikt att utvidga perspektivet till att omfatta hela Östersjöområdet.

De senaste åren har de flesta nordiska länderna genomfört omfattande utredningar för att slå vakt om

centrala välfärdstjänster samt omorganisera den framtida regionala närings- och utvecklingspolitiken. Under sitt ordförandeskap kommer Finland att satsa på informations- och erfarenhetsutbyte om arbetet för att förändra i synnerhet lokala och regionala förvaltningsstrukturer så att de är bättre rustade att möta framtida utmaningar och behov.

Under sitt ordförandeskap tar Finland även upp den demografiska utvecklingen, särskilt hur den åldrande befolkningen påverkar regional utveckling och vilka utmaningar detta innebär för regionalpolitiken. I detta sammanhang ämnar Finland uppmärksamma könsperspektivet.

De senaste åren har den regionalpolitiska sektorn finansierat flera forsknings- och utredningsprojekt om hållbar utveckling som har sitt ursprung i det separata samarbetet mellan planmyndigheter. Under det finländska ordförandeskapet är avsikten att utvärdera resultaten av dessa projekt och diskutera eventuellt behov av ytterligare utredningar.

7. Jord- och skogsbruk, fiskeri och livsmedel

Landsbygdspolitik

Projektet "NordFram – Framtidens nordiska jordbruk och kulturlandskap" lade grunden för erfarenhetsutbyte på tjänstemannanivå. Projektets uppgifter utstakades på ett ministermöte i Akureyri år 2004. Dess mål är att främja nordiskt samarbete och skapa nätverk, starta projekt och ta initiativ kring det framtida jordbruket och kulturlandskapet, vilket också innefattar en allmän utveckling av landsbygden. NordFram-gruppen med tio medlemmar består av tjänstemannarepresentanter för de fem nordiska ländernas jordbruksministerier. Projektets slutrapport överlämnas och slutseminarium hålls under det finländska ordförandeskapet våren 2007.

Jordbruksforskning

Nordiska kontaktorganet för jordbruksforskning (NKJ) är samarbetsorgan för nordiska organisationer som finansierar jordbruksforskning. Dess uppgift är att främja högklassiga samnordiska forskningsprojekt och forskningsnätverk. NKJ ger även råd till Nordiska ministerrådet i forskningspolitiska jordbruksfrågor.

Finland fungerar som NKJ:s ordförande under 2006–2009. Målet för det finländska ordförandeskapet är att effektivisera NKJ:s arbete med hjälp av en ny strategi och nya arbetssätt. På grund av särdragen inom nordiskt jordbruk och livsmedelsproduktion finns det ett klart behov av att förbättra förutsättningarna för forskningssamarbete. Den nya strategin skall bli

klar till början av 2007 och den kommer att innehålla instrument för att uppnå dessa mål. Den kommer även att innehålla de forskningsteman som NKJ prioriterar under denna period.

År 2007 arrangerar NKJ ett nordiskt kulturlandskapsseminarium i samarbete med Nordiska Genbanken och NordFram.

Skogsbruk

Under sitt ordförandeskap fortsätter Finland det nordiska utbytet av erfarenheter av nationella skogsprogram – som uppdateras som bäst i Finland – samt strävar efter att öka användningen av trä som en del av ett hållbart skogsbruk. Användningen av trä som bioenergi främjas och samarbetet kring klimatfrågor och uppföljningen av stormskador kommer att fortsättas. Även dialogen mellan skogssektorn och skolor fortsätts.

Nordiska skogsbrukets frö- och plantråd (NSFP) arrangerar ett nordiskt seminarium år 2007. NSFP främjar nordiskt utbyte av information, praktiska erfa-

”

Finland fortsätter det nordiska utbytet av erfarenheter av nationella skogsprogram samt strävar efter att öka användningen av trä som en del av ett hållbart skogsbruk. Användningen av trä som bioenergi främjas och samarbetet kring klimatfrågor och uppföljningen av stormskador kommer att fortsättas.

renheter och synpunkter kring alla skeden av skogsförnyring.

Skogsforskning

SamNordisk Skogsforskning (SNS) är ett samarbetsorgan för organisationer som finansierar samnordisk skogsforskning. Dess huvuduppgift är att främja forskning om olika funktioner i ett hållbart skogsbruk. Det ger även råd till Nordiska ministerrådet i frågor om skog och skogsforskning.

Organets verksamhet omfattar skogsskötsel, skogar och andra trädbevuxna områden, utnyttjandet av träråvaror och andra skogsprodukter samt skogens icke-kommersiella värden. Genom sin verksamhet vill SNS utveckla socialt, ekonomiskt och ekologiskt försvärligt skogsbruk. Finland fungerar som dess ordförande under 2006–2009. Målet för det finländska ordförandeskapet är att förnya institutionens strategi, finna synergifördelar från gemensam användning av forskningsresurser samt utnyttja de möjligheter som EU:s ramprogram för forskning erbjuder inom skogsforskning i Norden och närområdena.

Fiskeri

Målet för det finländska ordförandeskapet är att förstärka Östersjöområdets ställning och synliggöra det i

det nordiska samarbetet. Ordförandeskapet ser gärna ett ökat utnyttjande av gråsälarna och bättre förvaltning av bestånden samt en minskning av de skador som storskarven orsakar fisket, fiskodlingen och övriga skärgårdsnäringar.

För fisket är Östersjön ett viktigt område även om det finns färre arter där och fångsterna är anspråkslösare än i Atlanten. Tre medlemsstater och ett självstyrande område gränsar till Östersjön och Nordiska ministerrådet har intensifierat samarbetet med de baltiska staterna och Ryssland. Huvuddelen av Östersjöområdet ligger redan inom EU. Trots detta spelar det nordiska fiskerisamarbetet fortfarande en viktig roll.

Till mitten av 1900-talet reducerades sälbeståndet i Östersjön av vinterjakt på is samt i viss mån av jakt i den yttre skärgården under sommarmånaderna. Antalet sälar minskade snabbt på 1960-talet på grund av fortplantningsproblem orsakade av miljön. Resultatet blev en fridlysning men efter krisen har sälbeståndet repat sig och är starkare än någonsin. Då beståndet egentligen inte reduceras förökar sig sälen och orsakar stora skador på fiske och fiskodling. Med en aktiv viltvård kunde sälbeståndet hållas konstant och samtidigt kunde denna förnybara naturresurs utnyttjas. Dessutom skulle sälen kunna återfå sin arttypiska skygghet.

En återgång till ett normalt omfång av sälbeståndet kräver att politiska förutsättningar skapas, varefter det bör upprättas moderna direktiv för alla delar i kedjan från säljakt till marknadsföring av slutprodukter. I det nordiska samarbetet kunde det inledas projekt för att:

- 1) utreda hur sälen bäst kunde utnyttjas med beaktande av nuvarande lagstiftning,
- 2) utreda vilka sälprodukter det finns en efterfrågan på samt
- 3) samla in och redigera uppgifter som behövs för tillverkning av produkter.

I Norden kan kunskap fås från platser där sälen kontinuerligt utnyttjas samt från projektdokument och historiska källor.

Storskarven har förökats kraftigt inom Östersjöområdet de senaste åren. I ornitologers utredningar nedvärderas de skador storskarven orsakar fiske, fiskföreläring och turism. De som får sin utkomst från skärgårds- och kustnäringar är ofta av annan uppfattning. Storskarven förekommer i hela Norden och det är på tiden att det tas fram effektiva metoder för att begränsa de skador den orsakar.

Livsmedelsbranschen

Sedan slutet av 1970-talet har de nordiska länderna utvecklat gemensamma nordiska näringsrekommendationer. I de senaste, från 2004, betonas motionens betydelse för hälsan. Norden har haft för vana att agera tillsammans och att tillämpa gemensamma riktlinjer på nationella rekommendationer. Finland förbinder sig att fortsätta detta arbete under sitt ordförandeskap.

Bevekelsegrunden för gemensamma program och rekommendationer är att de nordiska tänkesätten samt de hälso- och näringspolitiska riktlinjerna är mycket lika samt att hälso- och näringsproblemen delvis är likadana. Eftersom faktorer som påverkar livsföringen är förknippade med lokala förhållanden, politik och kultur drar vi fördel av att våra länder är så lika och ligger nära varandra. Detta gör att de nordiska programmen är starka även i jämförelse med program på europeisk nivå.

Nordiska program har också en klar anknytning till såväl närings-, motions- och hälsopolitiska EU-program som till WHO:s strategier.

Tillsammans med övriga länder delar Finland oron över att övervikt ökar, särskilt bland barn och unga. Då man försöker finna metoder för att bryta denna trend måste betydelsen av föda och motion för förhindrandet

av de vanligaste folksjukdomarna uppmärksammas. Ohälsosam kost och för lite motion orsakar till exempel typ 2-diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar samt cancer även hos personer utan viktproblem. Därför bör programmen ha som mål att minska alla folksjukdomar som kan förhindras samt att främja hälsa.

Främjande av nordisk matkultur

Projektet Ny nordisk mat baserar sig på en deklaration om det nya nordiska köket som Nordiska ministerrådet antog på ett sommarmöte i Århus år 2005. Projektets målsättning är att synliggöra nordisk mat och matkultur både i Norden och i övriga världen. Det enligt planen treåriga projektet syftar till att förstärka det särpräglade kökets profil och förbättra livsmedlens konkurrenskraft.

Det nya nordiska köket är sammankopplat med rena livsmedel, säkerhet, färskhet, enkelhet och etik. Köket beaktar bland annat årstidsväxlingar och främjar hållbar produktion. Målet är att kombinera de bästa nordiska mattraditionerna och råvarorna med nya intryck så att resultatet blir ett hälsosamt, smakligt, igenkännligt och lockande kök. Under sitt ordförandeskap arbetar Finland vidare på projektet.

Projektet Ny nordisk mat baserar sig på Nordiska ministerrådets deklaration om det nya nordiska köket. Projektets målsättning är att synliggöra nordisk mat och matkultur både i Norden och i övriga världen.

Beredskapssamarbete kring smittsamma djursjukdomar

År 2004 etablerades ett kontaktnätverk för att utveckla nordiskt samarbete kring förebyggande av smittsamma djursjukdomar. Som ett resultat av samarbetet genom-

fördes en beredskapsövning kring mul- och klövsjuka hösten 2005. Våren 2006 fick Nordiska ministerrådet en ansökan om ett projekt som skall fortsätta beredskapssamarbetet, utveckla nordiska beredskapsplaner samt utreda möjligheter och förutsättningar för att rekrytera veterinärer och skaffa materiella resurser från övriga Norden i en krissituation. Man vill dessutom utbyta erfarenheter av bästa praxis. Av smittsamma djursjukdomar är fågelinfluensa den mest aktuella och beredskapssamarbetet inom den närmaste framtiden koncentreras särskilt på förebyggande av denna. Målet är att hålla en samnordisk beredskapsövning kring fågelinfluensa under 2007. Finland anser att det är viktigt att det nordiska beredskapssamarbetet fortsätts samt att de baltiska staterna tas med i samarbetet på ett eller annat sätt.

8. Konsumentpolitik

OMSTRUKTURERINGEN AV Nordiska ministerrådet innebär att från och med 2006 hålls inte längre officiella möten med konsumentministrar. Nordiska ämbetsmannakommittén för konsumentfrågor lade dessutom ner sitt arbete i slutet av 2005.

Arbetet fortsätts genom inofficiellt nordiskt samarbete i konsumentfrågor. För det svarar en nordisk konsumentgrupp bestående av tjänstemän med ansvar för konsumentfrågor från nordiska ministerier. Inom olika samarbetsområden såsom produktsäkerhet och standardisering samt för uppföljning av EU:s konsumentskyddslagstiftning finns särskilda samarbetsnätverk och i enskilda projekt finns projektgrupper. Konsumentorganisationer och representanter för konsumentforskning har dessutom egna nordiska samarbetsnätverk.

På konsumentområdet antogs det gällande nordiska samarbetsprogrammet för 2005–2010 i september 2004. Konsumentensamarbetet baserar sig fortfarande på detta samarbetsprogram. Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott informeras vid behov om dess genomförande.

Samarbetsprogrammets vision är att skapa aktiva konsumenter som kan känna sig trygga oberoende av var de verkar. Centrala mål är att förstärka konsumentskyddet i Norden och övriga Europa samt det kunskapsunderlag som ligger till grund för konsumenternas fria val och beslut.

Det finländska ordförandeskapet har för avsikt att betona konsumentfrågor som har att göra med gränsöverskridande handel och marknadsföring. Detta innebär samarbete i samband med lagstiftnings- och övriga konsumentpolitiska projekt i EU samt då gemenskaps-

lagstiftning genomförs i Norden. I projektarbetet fokuseras på de utmaningar som ny teknik, nya handelsätt, nya marknader och marknadsintegrationen för med sig. Uppmärksamhet fästs särskilt vid en utveckling av samarbetet inom marknadstillsyn. I samband med globaliseringen tas även etiska konsumtionsfrågor och företagens samhällsansvar upp.

Inom det nordiska samarbetet på konsumentområdet betonar det finländska ordförandeskapet dessutom en förstärkning av konsumenternas kunskapsunderlag på nya liberaliserade marknader och inom de välfärdssektorer där konsumenternas fria valmöjligheter ökar.

9. Social- och hälsopolitik

UNDER SITT ORDFÖRANDESKAP fortsätter Finland den omstrukturerings- och omorganiseringen av det nordiska samarbetet som Danmark inlett, nu med fokus på social- och hälsopolitiken. Inom social- och hälsosektorn finns flera samnordiska utbildnings- och forskningsinstitutioner. Deras konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar förstärks så att de bättre kan svara på nya, förändrade krav inom området. Institutionernas administration minskas vid behov. Verksamhetsmetoder som bättre svarar mot nya former av flexibla nätverk utvecklas. Utbyte av information, erfarenheter och experter för att understödja praktiskt utvecklingsarbete i Norden främjas.

Den politiska styrningen av projektverksamhet görs klarare och utvärdering av projekt effektivare. Dessutom sprids mer information om projektresultat.

Det målprogram som länderna antagit bör få klarare genomslag i det praktiska samarbetet och en diskussion om bästa nordiska arbetssätt bör komma till stånd.

Samarbete inom social- och hälsovårdsområdet

Inom social- och hälsosektorn är ordförandeskapets huvudtema den åldrande befolkningen samt barn och unga.

Det är viktigt att understödja aktivitet bland den äldre delen av befolkningen samt satsa på deras funktionsförmåga. Välutbildade och friska äldre är en viktig samhällelig resurs och de har mycket att ge inom olika områden, till exempel inom organisations- och samhällsliv. När det satsas på aktivt åldrande minskar även kostnaderna för vård- och omsorgstjänster. På nordisk

nivå avser Finland diskutera hur de äldre bäst skall kunna stödas och aktiveras för att vara en resurs i våra samhällen.

Den allt större andelen äldre i befolkningen utgör en växande utmaning för de nordiska social- och hälsovårdssystemen. Tillsammans med Nordiska samarbetsorganet för handikappsfrågor (NSH) inleder Finland en utredning om funktionshindrade äldres ställning och servicebehov. Resultaten presenteras på projektets slutkonferens.

Under sitt ordförandeskap utreder Finland även möjligheterna att starta ett nordiskt forskningsnätverk kring temat.

Ett annat viktigt tema är att skapa en hälsosam utvecklingsmiljö för barn och unga. Förutom ekonomisk

grundtrygghet skall man sörja för hälsa bland alla barn och unga samt deras lika möjligheter att delta i och påverka samhället. Finland hoppas särskilt på en diskussion om utmaningarna för barnavårdscentral- och skolhälsovårdssystemen. Under ordförandeskapet deltar det aktivt i genomförandet av ministerrådets tväradministrativa strategi "Barn och unga i Norden".

Arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden fortsätts bland annat i samband med utvecklandet av olika former av socialt skydd för studerande. Myndighets-samarbetet och informationen till studerande ökas.

Temat för social- och hälsovårdsministrarnas (MR-S) årliga möte är en jämförelse mellan hälso- och sjukvårdens finansierings- och tjänstesystem i de nordiska länderna. De senaste åren har länderna utvecklat sina

hälsovårdstjänster från mycket olika utgångspunkter och man vill utbyta erfarenheter av detta.

De tidigare ordförandeskapens initiativ fortsätts inom narkotika- och alkoholpolitik samt beredskapsfrågor. Målet är att aktivt främja samarbete i vaccin- och pandemifrågor. Den samnordiska vårdpraxisen för sällsynta sjukdomar vidareutvecklas. Dessutom fortsätter man att utnyttja informations- och kommunikationsteknologi inom hälso- och sjukvården (bland annat elektroniska recept). Genomförandet av det nordiska handlingsprogrammet för design för alla följs upp.

Inom närområdessamarbete satsas särskilt på att främja en sund livsstil bland barn och unga.

När det gäller närområdesfrågor samarbetar det finländska ordförandeskapet även med Barentsrådet

och den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. Finland arrangerar slutseminariet för första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. På seminariet behandlas bland annat verksamheten vid och resultaten av lågtröskelmottagningar. I samarbete med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande arrangeras en konferens om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Huvudintresset ligger på förhindrande av alkoholmissbruk, främjande av en sund och socialt belönande livsstil bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbetssäkerhet.

10. Jämställdhetspolitik

DET FINLÄNSKA ORDFÖRANDESKAPETS jämställdhetspolitiska prioriteringar baserar sig på samarbetsprogrammet för nordiskt jämställdhetsarbete för 2006–2010. Dess prioriterade teman är kön och makt samt kön och unga.

Kön och makt

Ur ett jämställdhetsperspektiv är det ytterst viktigt att det går att förena arbete och familjeansvar. Tudelningen av arbetsmarknaden i kvinno- och mansdominerade branscher och yrken förändras mycket långsamt. Detta är problematiskt för jämställdheten av flera orsaker. I Finland har det fästs särskild uppmärksamhet vid den ojämna fördelningen av föräldraledighetskostnaderna mellan kvinno- och mansdominerade branscher. Denna fråga tas upp i den nordiska jämställdhetsdebatten som en del av välfärdsmodellen. En konferens på temat arrangeras i samband med jämställdhetsministermötet. Temat för de nordiska jämställdhetsministrarnas möte är kvinnor i ekonomiskt beslutsfattande.

Kön och unga

Sedan ett antal år har Finland utvecklat en verksamhetsmodell för könssensitivt ungdomsarbete som starkt inkorporerar målet att främja jämställdhet. Nu letas efter svar på frågan hur denna verksamhetsmodell kan integreras i ungdomsarbete. Finland fortsätter temat kön och unga som Norge inlett och som också ingår i ministerrådets omfattande strategi ”Barn och unga i Norden”.

Mainstreaming

Finland betonar en kontinuerlig utveckling av processer för integrering av könsperspektiv och utreder

hur de nordiska offentliga förvaltningarna har främjat mainstreaming. I Finland arrangeras ett mainstreamingseminarium för ämbetsmannakommittéernas finländska ordförande om arbetet i ministerråden.

Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK)

Flera stora, mångåriga jämställdhetspolitiska projekt slutfördes under det norska ordförandeskapet år 2006. Under det finländska ordförandeskapet dras riktlinjer upp för konkreta åtgärder för att genomföra prioriteringarna i samarbetsprogrammet. Samarbetet och dialogen med Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) förbättras, något som är ytterst viktigt för genomförandet av programmet. Behovet av mer information på finska om NIKK:s verksamhet ägnas särskild uppmärksamhet.

Närområdessamarbete

Inom närområdessamarbetet står arbetet i Barentsområdet i nordvästra Ryssland i fokus. Under det finländska ordförandeskapet fortsätts samarbetet kring prostitution och kvinnohandel mellan Nordiska ministerrådet och nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Teman för jämställdhetssamarbetet är kvinnor i ekonomiskt beslutsfattande, unga och jämlikhet samt ojämna fördelning av föräldraledighetskostnaderna mellan kvinno- och mansdominerade branscher.

11. Arbetsmarknad och arbetsmiljö

NORDISKA MINISTERRÅDETS samarbete inom arbetsmarknads- och arbetsmiljöområdet baserar sig på samarbetsprogrammet för 2005–2008 samt på de mer konkreta årliga handlingsplaner som utarbetas av utskotten under ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A). Målet för samarbetet är att säkra en tillräcklig arbetskraft och full sysselsättning, minska arbetsmiljöproblem, utveckla arbetsmarknadens funktioner samt främja den nordiska arbetslivspolitikens växelverkan med EU och EES och övriga internationella forum.

Genomgående teman under det finländska ordförandeskapet är frågor kring utbudet av arbetskraft, relationen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, kvaliteten i arbetslivet samt hur internationaliseringen och globaliseringen påverkar arbetsmarknaden.

Finland fortsätter även att behandla föregående ordförandeländers teman särskilt när det gäller den demografiska utvecklingens inverkan på arbetskraftsutbudet samt metoder som kan förhindra utslagning och främja integrationen på arbetsmarknaden. Representeranter för arbetsmarknadsorganisationer hörs i det arbete som utförs i utskotten under ämbetsmannakommittén och dessa inbjuds till seminarier som arrangeras under ordförandeskapet.

För att säkra den ekonomiska tillväxten och välfärdstjänsterna är det viktigt att höja sysselsättningsnivån och öka utbudet av arbetskraft. Samtidigt som arbetskraftsreserverna minskar och de av globaliseringen orsakade strukturomvandlingarna fortsätter får också arbetets produktivitet en ökad betydelse för att säkra den ekonomiska utvecklingen och välfärden.

På lång sikt kan en produktionsökning förbättra företagens konkurrenskraft och därmed bidra till att

bevara och öka antalet arbetsplatser. I en situation där arbetskraften minskar och blir allt äldre är det viktigt att produktionsökningen sker på ett kvalitativt hållbart sätt, så att den samtidigt stöder välbefinnandet på arbetet, hjälper individen att orka med arbetet och förlänger arbetskarriären.

Det finländska ordförandeskapet lägger huvudvikten vid en förbättring av arbetslivskvaliteten för att öka produktiviteten.

Effekter av EU:s utvidgning, arbetskraftens och arbetsplatsernas rörlighet samt utveckling av arbetsförmedling

De senaste åren har nordiskt erfarenhets- och informationsutbyte om EU-utvidgningens effekter på de nordiska arbetsmarknaderna varit ett centralt tema i det nordiska samarbetet på arbetsmarknads-, arbetsrätts- och arbetsmiljöområdet. Under sitt ordförandeskap fortsätter Finland detta utbyte och utvidgar det så att det förutom arbetskraftens fria rörlighet även gäller de problem som orsakas av att produktion, företag och tjänster flyttas någon annanstans. Därutöver är det viktigt att analysera hur den nordiska arbetsmarknaden anpassar sig till globaliseringen och hur den utvecklas då produktion delvis flyttas till länder med lägre arbetskraftskostnader.

År 2007 fortsätts informationsutbytet mellan Norden, de baltiska staterna och Polen om aktuella EU-frågor och EU-utvidgningens effekter. Finlands målsättning är också att under ordförandeskapet arrangera en nordisk-baltisk-polsk trepartskonferens om EU-utvidgningens konsekvenser på arbetsmarknaden.

Det nordiska samarbetet kring tolkning och nationellt verkställande av EU-regler fortsätter så att onödiga skillnader och nya gränshinder på den nordiska arbetsmarknaden ska kunna undvikas.

I hela Norden är det aktuellt att utveckla den offentliga arbetsförmedlingen. Därmed är det viktigt såväl för nationellt som för nordiskt utvecklingsarbete att utbyta information om och erfarenheter av organisationsförändringar, tjänster och betydelsen av e-tjänster samt samarbete särskilt med arbetsgivare men även med andra aktörer. Utvecklingen av en nordisk elektronisk arbetsförmedling tillhör denna helhet.

Främjande av välbefinnande och ork i arbetet

För att utveckla välbefinnandet i arbetet har man i de nordiska länderna genomfört betydande reformer som delvis avviker från varandra. Tillvägagångssättet har blivit mera helhetsinriktat, lagstiftning har moderniserats och myndigheternas verksamhet har fått nya former. Attityderna på arbetsplatserna har förändrats och välbefinnandet i arbetet ses som en viktig faktor för produktiviteten. Finlands mål är att öka välbefinnandet i arbetet och arbetslivets dragningskraft via nordiskt samarbete.

Under det finländska ordförandeskapet satsas på att minska det våld och de psykiska problem som förekommer i arbetslivet, främja mentalt välbefinnande samt förebygga muskuloskeletala sjukdomar och bekämpa olycksfall i arbetet. Arbetarskyddsmyndigheternas samarbete intensifieras för att öka genomslaget av åtgärderna. Finland fortsätter också det arbete för att minska sjukfrånvaron, som det danska ordförandeskapet inlett.

Arbetsmiljösamarbete

Samarbetet inom arbetsmiljöområdet baserar sig på en nordisk arbetsmiljökonvention från 1989. Arbetsmiljöpolicen och främjandet av goda arbetsförhållanden i praktiken har förändrats mycket efter att konventionen antogs. Förutom att den europeiska integrationen har ändrat grunden för arbetsmiljöpolicen har politi-

kens tyngdpunkter, metoder och verksamhetsformer förändrats. Därför utreds betydelsen och behovet av arbetsmiljökonventionen i dess nuvarande form. Målet är att modernisera det nordiska arbetsmiljösamarbetet så att det bättre motsvarar framtida behov.

EU:s arbetsmiljöstrategi spelar en stor roll även i Norden och i det nordiska samarbetet. Principer för hållbar utveckling har ett nära samband med en målmedveten arbetsmiljöpolicen. I nordiskt samarbete analyseras den utveckling som skett för att man skall kunna dra slutsatser om effektiviteten av olika politiska tillvägagångssätt och åtgärder.

Effektivisering av verksamheten av tjänstemannakommittén och dess utskott

Under det norska ordförandeskapet beslöt man att effektivisera arbetet vid ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) samt underlydande utskott bland annat genom att förnya utskottsstrukturen. Inom arbetsmarknads- och arbetsmiljösektorerna skall man koncentrera sig på arbetsrelaterad invandring och integrering av invandrare i arbetslivet. Behandlingen av dessa frågor skall integreras i arbetet vid alla kvarblivande utskott eftersom invandrarutskottet lades ner år 2006. Avsikten är dessutom att allt mer övergå till ad hoc-samarbete för att effektivisera behandlingen av politiskt viktiga och aktuella frågor.

12. Rättsligt samarbete

DET NORDISKA LAGSTIFTNINGSSAMARBETET har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

De nordiska justitieministrarnas lagstiftningssamarbete baserar sig på ett mångårigt samarbetsprogram som antogs den 21 juni 2005 och som fastlägger de viktigaste prioriteringarna och den administrativa ramen för samarbetet.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar intensivt med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor.

En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor.

Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning

Internationaliseringen och en EU-rätt i utveckling inklusive ställningstaganden av EG-domstolen och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna påverkar de nordiska rättsordningarna. Betydelsen av denna trend bör utvärderas med tanke på den nordiska rättskulturens och lagstiftningens samstämmighet. Det bör dessutom utredas om det finns en gemensam nordisk syn på flera EU-projekt för bättre lagstiftning (better regulation). Det finns också anledning att undersöka hur det praktiska nordiska samarbetet fungerar, vilken lagstiftningsteknik som används för att nationellt genomföra EU-lagstiftning och vilka lagstiftningspolitiska riktlinjer som dragits upp i de nordiska länderna såväl nationellt som i relation till EU- och övrig internationell utveckling.

Under ordförandeskapet är avsikten att arrangera ett seminarium eller tjänstemannamöte på hög nivå om temat. Då utnyttjas den erfarenhet som Finland fått under sitt EU-ordförandeskap.

Nordisk kriminalpolitik – ideal och verklighet

I hela Norden har det nyligen genomförts omfattande kriminalvårdsreformer. På samnordisk nivå vore det värt att kartlägga den senaste utvecklingen inom kriminalpolitiken och särskilt påföljdssystemen i de nordiska länderna samt undersöka om en särskild nordisk kriminalpolitisk modell kan definieras ur detta perspektiv.

I tillägg till det ovannämnda är avsikten att på seminarier och arbetsmöten diskutera och utbyta erfarenheter av teman som hör ihop med kriminalvården. Sådana teman är bland annat erfarenheter av reglering av antalet fångar med metoder som tidigare lagd villkorlig frigivning (elektronisk övervakning), åtgärder för att förebygga alkohol- och narkotikamissbruk samt missbrukarvård, fångarbete som en del av en aktiverande sysselsättningspolitik samt etniska gruppers och utlänningars särskilda problem i fängelser.

Nordiskt projekt mot våld

Under 2006 genomförs ett projekt i flera delar som omfattar forskning, utredningar och seminarier som handlar om våld och som jämför det våld som förekommer på olika håll i Norden. Projektet kartlägger även aktuella nationella strategier och bästa praxis för att minska våld. Under 2007, efter att forskningsprojektet avslutats, arrangeras ett seminarium där resulta-

ten analyseras. Därefter fattas det beslut om fortsatta åtgärder.

Effektivare verkställighet av domar – elektronisk indrivning

Avsikten är att utreda hur den nordiska konventionen om indrivning av underhållsbidrag tillämpas i praktiken och om den borde revideras. På lång sikt lönar det sig att såväl offentliga avgifter som underhåll indrivs elektroniskt. I Finland indrivs offentliga avgifter huvudsakligen elektroniskt. Underhållsbidrag indrivs ännu inte elektroniskt, eftersom bidragen är relativt varierande.

Under ordförandeskapet drivs frågan genom att utreda nuläget i de nordiska länderna och vilka nationella mål som finns till exempel för utvecklande av elektroniskt utträttande av ärenden.

13. Inofficiellt och övrigt nordiskt samarbete

Transport

Till det tidigare officiella nordiska transportsamarbetet hörde infrastrukturfrågor, trafiksäkerhet och forskning, samordning av bredare internationellt samarbete samt utvecklingen inom närområdena. Det allmänna målet har varit att främja effektiv, konkurrenskraftig, säker, hållbar och jämlik transport i Norden. Samarbetet fortsätts inofficiellt och leds av transportministrarna.

Bygg- och bostadspolitik

I samarbetet betonas bostads- och stadspolitik, hållbar utveckling av bygg- och bostadsbranschen samt intensivare informationsutbyte. Målet är att utbyta erfa-

renheter samt utveckla samnordiska metoder och lösningsmodeller som kan utnyttjas i nationell bygg- och bostadspolitik. Särskild uppmärksamhet ägnas åt att förbättra och samordna bostads- och byggstatistik.

I flera länder utgör höga byggkostnader ett problem. För att få veta hur byggmarknaden fungerar och för att öka konkurrens inom byggmarknaden har det upprättats en handlingsplan. Samtidigt utreds hur informationsutbytet kunde ökas dels inom Norden, dels mellan Norden, Baltikum och Polen. Målet är att finna metoder för att minska byggkostnaderna och öka konkurrensen inom branschen utan att ge avkall på kvaliteten. Avsikten är att fortsätta arbetet under de närmaste åren.

Räddningssamarbete

De nordiska räddningscheferna möts två gånger om året. Det första mötet handlar om räddningstjänsten och det andra om krisberedskap. På mötena behandlas aktuella teman och målet är att utveckla det ömsidiga samarbetet.

Finland fungerar som ordförande för samarbetsgruppen Nordred från maj 2006 till juni 2009. Nordred-samarbetet baserar sig på ett nordiskt avtal från 1989 om samarbete och bistånd vid olyckshändelser.

Nordreds uppgift är att följa den praktiska tillämp-

ningen av avtalet och se till att den uppdateras. Samarbetsgruppen möts åtminstone två gånger om året. Separata arbetsgrupper tillsätts för ärenden som kräver grundligare beredning. I samarbetsgruppen representeras Finland av räddningsavdelningen vid inrikesministeriet, Sverige av Räddningsverket, Norge av Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskab och Hovedredningssentralen Sør-Norge, Danmark av Beredskabsstyrelsen och Rigspolitiet samt Island av Rigs-politichefen. Nordreds webbsidor upprätthålls av svenska Räddningsverket.

I slutet av Nordred-ordförandeskapet arrangeras en större konferens för att särskilt behandla behovet av att utveckla samarbetet kring räddningsverksamhet. Den senaste konferensen arrangerades i Reykjavik den 3–5 maj 2006 och nästa arrangeras i Finland i maj-juni 2009. Nordiska ministerrådet har finansierat Nordred-konferenserna.

På konferensen i Reykjavik diskuterades bland annat praktiska tillvägagångssätt då övriga länder larmas och bistånd begärs, ändamålsenligheten hos myndigheters radionätverk och terminaler, deras användning i biståndsoperationer samt beredskap att ta emot bistånd. Under det finländska ordförandeskapet i Nordred behandlas förutom dessa frågor även interrelationen mellan avtal om internationellt bistånd särskilt i samband med EU:s mekanism för räddningstjänst och det avtal om räddningstjänst som bereds som bäst för Barentsområdet.

Nordiskt polissamarbete

De nordiska polischeferna möts årligen. Samarbetet baserar sig på ett nordiskt avtal om polissamarbete från 2002 och ett tilläggsavtal som undertecknades 2004 samt bland annat på ett år 2003 ikraftträtt avtal mellan finländska, norska och svenska berörda myndigheter/ministerier om en närmare tillämpning av

artiklarna 40 och 41 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet. År 2005 antog polischeferna ett nordiskt samförståndsprotokoll om identifiering av offer eller DVI-verksamhet.

2004 beslöt polischeferna att det nordiska samarbetet skulle utvidgas och även omfatta ordningspolisen. På arbetsgruppsmöten har man bland annat behandlat stora publika evenemang och arrangemangen kring dem.

Det nordiska polissamarbetet utvecklas parallellt med övrigt internationellt samarbete. För att bättre koppla samman de otaliga samarbetsforumen siktar

polissamarbetet bland annat till att fatta beslut om gemensamma tyngdpunkter och precisera relationerna mellan forumen. Ytterligare åtgärder diskuteras på basis av en rapport som publicerades i augusti 2006. PTN-samarbetet (Polis och tull i Norden mot narkotika) utvecklas i den visionsarbetsgrupp som polischeferna tillsatt. Ordförandeskapet i PTN följer inte ordförandeskapet i NMR.

Inofficiellt narkotika-politiskt samarbete

Ministerrådet för narkotikafrågor (MR-Narko) lades ner i samband med omorganiseringen av Nordiska ministerrådet i början av 2006. Ämbetsmannakommittén för narkotikafrågor beslöt att det tväradministrativa narkotikapolitiska samarbetet skall fortsätta inofficiellt vid Nordiskt narkotikaforum.

Målet för samarbetet är att utbyta erfarenheter av bästa praxis. Ett expertnätverk med nationella representanter får som uppgift att närmare precisera de frågor som man vill behandla samnordiskt. Närområdes-samarbete fortsätts i projekt.

Ordförandeskapet i Nordiskt narkotikaforum följer ordförandeskapet i ministerrådet. Förutom traditionellt erfarenhetsutbyte kommer det finländska ordförandeskapet att lyfta fram minoritetsfrågor i Norden och dess närområden. Det samarbetas med Barentsrådet och nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD) finns i Helsingfors och verkar under Nordiska ministerrådet. Den främjar och skapar samarbete kring samhällsvetenskaplig alkohol- och drogforskning. Under det finländska ordförandeskapet arrangerar NAD bland annat i samarbete med norska Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) ett internationellt seminarium om utvärdering av narkotikapolitik i Oslo den

Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD) finns i Helsingfors och verkar under Nordiska ministerrådet. Den främjar och skapar samarbete kring samhällsvetenskaplig alkohol- och drogforskning.

22–23 mars 2007. NAD lyfter dessutom fram andra aktuella narkotikafrågor i sin verksamhet.

Nordiskt hälsoberedskapssamarbete

De nordiska hälsovårdsministrarna undertecknade ett samnordiskt avtal om hälsoberedskap den 14 juni 2002.

I avtalet förbinder sig de nordiska länderna till ömsesidigt social- och hälsovårdssamarbete i kris- och katastrofsituationer med beaktande av nationella behov. Länderna åtar sig bland annat att informera varandra om åtgärder de vidtar, utveckla samarbetet inom området och informera om förändringar i sina beredskapssystem samt även annars främja samarbetet genom att avlägsna hinder i nationell lagstiftning, utbyta erfarenheter och samarbeta kring utbildning och övningar.

Avtalet kopplar hälsoberedskapen samman med samarbetet vid Nordiska ministerrådet. En grupp upp-rättar årligen en rapport för det ändamål som avses i artikel 5 i avtalet. Nordiska ministerrådets ordförandeland svarar för den fortsatta behandlingen av rapporten och för att en redogörelse för rapporten lämnas till ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÅK-S) på dess årliga höstmöte.

Invandrar- och medborgarskapsfrågor

Det finns inget eget nordiskt ministerråd för invandrarfrågor. Danmark har tidigare föreslagit att ett separat ministerråd för dessa frågor skulle etableras, men förslaget fick inte stöd av de övriga nordiska länderna. Ett argument har varit att i övriga Norden hör invandrarfrågor till flera ministrar, i Finland till exempel till inrikes-, arbets- och utrikesministrarna. I Danmark finns ett särskilt invandrar- och integrationsministerium.

I och med EU-medlemskapet bestäms invandrar-

och asylpolitiken delvis inom EU. Under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2007 ämnar Finland fortsätta beredningen och den praktiska tillämpningen av en human och övergripande invandrapolitik. I november 2004 antog Europeiska rådet Haagprogrammet för skapande av ett europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa under 2005–2010. Under det finländska EU-ordförandeskapet lämnas en delrapport om Haagprogrammet.

Asylpolitik

Det så kallade första skedets miniminormer för flyktingar och asylsökande har antagits av EU. Nu gäller det att överväga hur det gemensamma europeiska asylsystemet bäst kan främjas och därefter vilka bestämmelser som behövs i det andra skedet. Under hösten 2006 redogör EU-kommissionen för tillämpningen av förordningen om fastställande av ansvar. På basis av redogörelsen är det möjligt för de nordiska länderna att inleda en intern diskussion om i vilken riktning detta så kallade Dublinsystem bör utvecklas.

Det gemensamma europeiska asylsystemet byggs upp genom förstärkt praktiskt samarbete och informationsutbyte mellan asylmyndigheter. Till detta arbete kan Norden bidra.

Invandrapolitik

I slutet av 2005 lämnade EU-kommissionen en redogörelse för laglig invandring. I dokumentet skissas ekonomisk invandring ur ett flerårigt perspektiv upp. Invand-

Under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2007 ämnar Finland fortsätta beredningen och den praktiska tillämpningen av en human och övergripande invandrapolitik.

ring av högt utbildade arbetstagare och säsongsarbetare samt praktikanter tas bland annat upp. De nordiska ministrarna med ansvar för invandrar- och asylfrågor har betonat betydelsen av denna fråga.

Parallellt med nationellt beslutsfattande kring omfattningen av och kvaliteten på arbetskraftsinvandringen har man även betonat ett gemensamt tillvägagångssätt. Bland annat på grund av åldersstrukturen bör Norden överväga möjligheterna att locka till sig utländsk arbetskraft inklusive högt utbildade personer.

Kommissionen lämnade ett meddelande om kamp mot illegal invandring i juli. Det är viktigt att studera

detta fenomen eftersom verksamhetsmiljön förändras konstant. Temat har även samband med en rad andra aktuella frågor. I meddelandet behandlas visumpolitik, gränsövervakning, relationer till tredje land och dokumentssäkerhet samt hänvisas till frågor om människohandel.

Kommissionens förslag till direktiv om återsändande av tredje lands medborgare som vistas olagligt inom unionen behandlas som bäst.

Kommissionen har avgivit ett förslag till andra ge-

nerationens informationssystem för Schengen (SIS II samt nya visuminformationssystemet VIS). Inom ramen för Schengenregelverket är visumfrågorna gemensamma för de nordiska länderna. I juli avgav kommissionen också ett förslag till visumförordning samt till en partiell revidering av de gemensamma konsulära anvisningarna.

Det har förhandlats om återtagandeavtal och diskussioner ska framöver föras också mellan de nordiska länderna.

I den internationella diskussionen om invandrarpolitik ingår allt oftare ett utvecklingsperspektiv. Debatten har baserat sig på den rapport som den globala kommissionen om internationell migration publicerade i oktober 2005.

I internationella forum genomförs flera evenemang om sambanden mellan migration och utveckling, till exempel en dialog på hög nivå om internationell migration och utveckling som hölls i samband med FN:s generalförsamling i september 2006.

EU:s råd för allmänna frågor och yttre förbindelser antog en gemensam ståndpunkt i frågan i juli 2006. För att förbereda en dialog lämnade EU-kommissionen ett meddelande i maj 2006. Ur nordiskt perspektiv handlar den centrala utmaningen om uppföljning av dialogen och särskilt frågor som rör bättre kontroll av internationell migration.

Medborgarskap

I medborgarskapsfrågor utbyter de nordiska länderna statistik och information om ändringar av lagstiftning och förvaltningspraxis i den samarbetsgrupp för medborgarskapsfrågor som möts årligen. Arbetsgruppens ordförandeskap roterar. År 2006 står Finland i tur.

De nordiska länderna har ingått ett avtal om medborgarskapsfrågor. Norge, Sverige och Danmark ingick ett avtal om genomförande av vissa bestämmelser om medborgarskap år 1950. Finland anslöt sig till avtalet

år 1969 och Island 1998. Syftet med avtalet är att göra det lättare för medborgare i ett avtalsslutande land att erhålla medborgarskap i en annan avtalsslutande stat. Avtalet har reviderats tre gånger. På sistone har en avtalsrevidering åter diskuterats eftersom avtalstexten inte längre motsvarar de nationella bestämmelserna. En särskild arbetsgrupp under norsk ledning bereder ett förslag till en ny avtalstext. Avtalet torde kunna antas under 2007.

Nordisk samrådsgrupp i flyktingfrågor

Nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF) är en nordisk arbetsgrupp som samlas två gånger om året. I samband med det andra mötet arrangeras ett ministermöte. På mötena utbyts information om allt möjligt som rör invandring. Samarbetsgruppen har tillsatt arbetsgrupper för att diskutera särskilda frågor. Exempel på detta är arbetsgrupperna för omplacering och återvändande.

Nordiskt biståndspolitiskt samarbete

Det nordiska biståndspolitiska samarbetet är mycket intensivt. Ett centralt mål för alla länder är att främja utvecklingsmålen i FN:s millenniedeklaration genom att bidra till att extrem fattigdom elimineras i världen.

De senaste åren har det biståndspolitiska samarbetet haft mycket att göra med utvecklingsbiståndets effektivitet och harmonisering. År 2005 godkände

OECD/DAC (utvecklingsbiståndskommittén) Parisdeklarationen om biståndseffektivitet vars mål bland annat är att främja harmonisering mellan biståndsgivare för att undvika överlappningar samt intensifiera samarbetet och därmed frigöra resurser. Norden har mycket erfarenhet av detta och skapar mervärde i samband med genomförandet av deklarationen bland annat med sin satsning på bästa praxis.

Samarbetet har varit särskilt intensivt i den så kallade Nordic+-gruppen (Norden, Holland, Irland och Storbritannien). Med en gemensam plan för att fastställa åtgärder på högkvarters-, fält- och global nivå har Nordic+ lyckats främja harmoniseringen av utvecklingsbistånd avsevärt. Gruppen är framför allt operativ och vidtar sådana åtgärder som övriga internationella initiativ inte omfattar, men som det finns ett klart behov av på nationell nivå. Redan år 2002 inleddes till exempel, på nordiskt initiativ, Harmonisation in Practice i Zambia, som senare utvidgades till att gälla alla biståndsgivare.

De nordiska biståndsministrarna möts ett par gånger om året. De diskuterar bland annat arbetet med att genomföra Parisdeklarationen och uppfyllande av harmoniseringskraven, effektivare arbete mot korruption, reformer av den internationella biståndsstrukturen och svårigheter med att höja nivån på global biståndsfinansiering. Övriga aktuella teman är avskrivning av skulder, stöd som betalas direkt till utvecklingslandets budget och arbetsfördelning mellan biståndsgivare.

Inom utvecklingssamarbetet Nordic+ möts avdelningscheferna ett par gånger om året och det arrangeras otaliga möten på tjänstemannanivå. Nordiska experter på utvecklingssamarbete samarbetar intensivt och effektivt. Det samarbetas aktivt bland annat på områdena mänskliga rättigheter och jämställdhet samt kring social- och miljöfrågor.

De nordiska jämställdhetsrådgivarna har bland annat behandlat riktlinjer för utvecklingspolitisk jäm-

Det nordiska biståndspolitiska samarbetet är mycket intensivt. Ett centralt mål för alla länder är att främja utvecklingsmålen i FN:s millenniedeklaration genom att bidra till att extrem fattigdom elimineras i världen.

ställdhet, nyligen utförda genusutvärderingar och säkerhetsrådets resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

Länderna i Nordic+ samarbetar i OECD/DAC och dess arbetsgrupp för effektivt bistånd som svarar för att Parisdeklarationen genomförs (Working Party on Aid Effectiveness). I EU arbetar Finland, Sverige och Danmark också för sina biståndspolitiska mål inom Nordic+-gruppen.

De nordiska länderna fungerar som en grupp vid direktionerna för Världsbanken och regionala organ för utvecklingsfinansiering (utvecklingsbankerna för Afrika, Asien och Latinamerika). Finland fungerar som nordisk samordnare vid Asiatiska Utvecklingsbanken (AsDB) fram till 2007. Det nordiska samarbetet fortsätter också i NORSAD som med lån stöder investeringar i företag från SADC-länder.

Nordiska Utvecklingsfondens (NDF) verksamhet har varit effektiv och hålligt hög nivå. Efter att Danmark beslutat att inte delta i den femte kapitalökningen beslöt biståndsministrarna i september 2005 att de nordiska länderna inte ökar fondkapitalet. Därefter har NDF inte kunnat gå in i nya projekt. Verksamheten koncentreras på nedläggning av fonden, vilket genomförs inom 4–5 år. NDF sköter dock de förpliktelser fonden redan åtagit sig och verksamhetens höga kvalitet upprätthålls i gott samarbete med beaktande av utvecklingspolitiska principer. Finland fungerar som ordförande för direktionen i ett års tid från sommaren 2006.

Inom biståndspolitisk forskning fortsätts samarbetet genom stöd till Nordiska Afrikainstitutet (NAI) och aktivt deltagande i dess verksamhet. I september 2005 arrangerade institutet nordiska Afrikadagar i Uppsala avsedda för forskare, men dit även tjänstemän inbjöds som observatörer. Motsvarande dagar avsedda särskilt för tjänstemän planeras preliminärt till 2007.

Tillsammans med övriga Norden stöder Finland Nordiska Afrikainstitutet och dess forskning, seminarier

och konferenser, publikationer samt stipendiefond (400 000 euro per år). Rekryteringen av en finländsk forskare till institutet har klart ökat intresset inom det finländska forskarsamfundet. Enligt rekommendationerna i den utvärdering som Nordiska Afrikainstitutet blev klar med i början av 2006 försöker man aktivt främja institutets relevans inom statsförvaltningarna.

I samband med finansieringen av utvecklingssamarbetet har hela Norden förbundit sig att uppnå FN-rekommendationen på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI). Norge, Sverige och Danmark uppnådde denna nivå redan för länge sedan och Finland har förbundit sig att öka finansieringen såväl i det utvecklingspolitiska regeringsprogrammet som på EU-nivå. Finlands mål är att uppnå 0,7 procent av BNI år 2010. Islands mål är att komma upp till en nivå på 0,35 procent år 2008.

Utrikeshandelsministrarnas nordiska samarbete

De nordiska utrikeshandelsministrarna främjar för sin del målet att stärka Nordens ställning i den globala konkurrensen och europeiska integrationen. Utrikeshandelsministrarna följer även Nordiska minister rådets arbete med att avlägsna gränshinder samt integration av det nordiska näringslivet och förstärkning av den nordiska hemmamarknaden.

Under det finländska ordförandeskapet ägnar utrikeshandelsministrarna särskild uppmärksamhet åt innovation och spetsforskning och poängterar målet att utnyttja nordiska institutioner såsom NordForsk, för finansiering av forskning och innovationscentrat NICE.

De nordiska utrikeshandelsministrarna möts tidvis för att behandla WTO-möten. Framtida möten påverkas av hur den pågående förhandlingsrundan fortskrider och när den avslutas. På tjänstemannanivå fortsätts

de nordiska handelspolitiska rådslag som visat sig vara nordiskt nyttiga.

Samarbete och samråd i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor

Nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete utförs på stats- och utrikesministernivå samt delvis även på hög tjänstemannanivå. Årligen arrangeras flera möten och träffar. Det samarbetas även ofta med representanter för de baltiska staterna i de så kallade NB8- och NB6-konstellationerna. Den första omfattar alla de nordiska och baltiska länderna och den andra består av de nordiska och baltiska EU-medlemmarna.

De senaste åren har de nordiska stats- och utrikesministrarna behandlat bland annat följande centrala utrikes- och säkerhetspolitiska teman: transatlantiska relationer, EU-utvidgningen och särskilt den turkiska medlemskapsprocessen, relationer mellan EU och

Ryssland, den nordliga dimensionen, FN-frågor, Mellanöstern, uppföljning av naturkatastrofen i Asien samt säkerhetspolitiska och övriga följder av en eventuell pandemi. Frågor med samband till förslaget till ett konstitutionellt fördrag för EU har också diskuterats.

Ett mycket centralt tema har varit förstärkning av nordisk krisberedskap utomlands för att hjälpa nordiska medborgare i nöd. Målet är att genomföra gemensamma krisberedskapsinitiativ, förbättra informationsutbytet samt utveckla gemensamma övningar och varningssystem.

Det nordiska samarbetet i FN är fortfarande ganska intensivt. Ett nordiskt byråchefsmöte arrangeras i New York varje vecka. Dessutom träffar experter varandra i inofficiella sammanhang, bland annat i olika kommittémöten. De nordiska länderna försöker fortfarande följa en rotationsprincip och samordnar sina kandidaturer inom västgruppen.

Man arbetar med att nordiska initiativ skall ingå i västgruppens och EU:s inlägg och förhandlingspositioner. Under de två senaste åren har samarbetet fokuserats särskilt på att bidra till reformeringen av FN, bland annat genom demarscher till tredje land.

FN-reformen och en snabbare reformprocess spelar också en central roll i samarbetet på huvudstadsnivå. De nordiska FN-byråcheferna håller officiella möten två gånger om året.

Under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet satsar Finland också på frågor om global kontroll och främjande av en social dimension för globaliseringen, i FN och dess arbetsorganisation, ILO.

I samband med FN:s nedrustningskonferens i Genève fortsätts det välfungerande nordiska samrådet i vapenkontrollfrågor samt betonas arbetet i medborgarorganisationer särskilt då det handlar om små vapen. Det nordiska samarbetet kring mänskliga rättigheter fortsätter intensivt i FN, vid dess nya råd för mänskliga rättigheter samt i andra sammanhang.

Nordiskt samarbete i samefrågor

Ursprungsbefolkningsfrågor prioriteras inom finländsk människorättspolitik. Samerna är en ursprungsbefolkning som bor i norra Norge, Sverige och Finland samt i de inre delarna av Kolahalvön. De har ett eget språk, kultur, livsstil och identitet.

I oktober 2005 överlämnade en expertgrupp med representanter för de finländska, svenska och norska regeringarna samt sametingen ett förslag till en nordisk samekonvention. Med den kunde Finland, Sverige och Norge komma överens om samernas allmänna ställning samt om sociala och kulturella frågor. Expertgruppen hoppas på att samekonventionen väcker genklang även hos de ryska samerna. En behandling av konventionsförslaget tillsammans med sametingen accentuerar Nordens roll i ursprungsbefolkningsfrågor.

Försvvarssamarbete

Under ordförandeskapet är försvvarssamarbetets centrala teman samarbete inom militär krishantering (NORDCAPS), nordiskt stöd till fredsbevarande i FN-regi, utveckling av det nordiska samarbetet kring försvarsmateriel (NORDAC), samverkan mellan nordiska och baltiska försvarsmakter i NB8 samt projektet Nordic Initiative vars mål är att lämna stöd till omstruktureringen av försvarssystemen på Västbalkan. Nytt för NB8-samarbetet är gemensamt stöd till utvecklingen av den ukrainska försvarsmakten.

De nordiska försvarsministrarna möts två gånger om året. Det senare mötet är ett så kallat NB8-möte, då de nordiska och baltiska ministrarna håller ett gemensamt möte i samband med det nordiska mötet.

Även försvarsministeriernas kanslichefer möts två gånger om året. På deras möten betonas samverkan i den övergripande styrningen av förvaltningsområdena. På mötena behandlas bland annat utbildningsarrange-

mang, jämställdhetsfrågor, omorganiserings- och partnerskapsfrågor. Vid mötena utbyts dessutom information om operativa frågor.

Två gånger om året samlas representanter för de försvarspolitiska avdelningarna vid försvarsministerierna till ett gemensamt möte (Nordic Steering), som har huvudansvaret för samnordisk beredning i samband med krishantering.

NORDCAPS-samarbetet skall utvecklas så att det motsvarar de förändringar som skett i verksamhets-

miljön. Truppregistret skall avlägsnas ur ordningen enligt pågående förändringar. I samband med revisionen försöker man särskilt beakta de trender som har att göra med utvecklingen av snabbinsatsstyrkor inom Europeiska unionen. Inom NORDCAPS betonas dessutom allt mer frågor som rör utbildning för fredsbevarande verksamhet.